

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. PÉNTEK, szeptember 2.

244. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A győzelmes demokrácia

Érdekes megfigyelni, hogy bármilyen ellentétek válasszák is el egymástól a politikai pártokat s a politikai pártok vezetőit, bármilyen elköcsereket s személyek ellen is támadjanak egymásra az ellentétek, a parlamentarizmus lényege nem szenved ezekről a támadásoktól.

Mindenesetre örvedetes ez a jelenség akkor, amikor az európai politika közszellemét a diktatura mikróbbái mérgezik meg s amikor politikusok és állambölcsek a parlamentarizmus kormányzati rendszerének anakronizmusáról disszertálnak. Az európai, sőt az Európán kívüli államok kormányzati berendezései annak-e alapot annak a közhiedelemnek kialakulásához, mely a parlamentaris kormányzati rendszerben túlélt, túlélte, a mai gazdasági viszonyoknak s a mai lelkeségnek már meg nem felelő kormányzati formát lát? A közelség szemlélete valóban könnyen ejtethet tévedésbe. De ha szét nézünk az eszkimóknak földjéig, Brazília indiánjainak államigazgatóságáig, a kínai alkotmányig, azt kell látnunk, hogy Olaszországot, Spanyolországot és az orosz szovjetet kivéve mindenütt a nép maga kormányozza önmagát s mindenütt az a demokrácia uralkodik, mely harmadfelezer évvel ezelőtt indult el világhódító útjára Görögországból. Abszolutizmust nem találunk sem Ázsia, sem Afrika egyetlen szervezett államában sem. Ahol a *katexochen* politikai intézmények nem is valósítják meg a demokráciát s ahol a parlamentarizmus európai formáira nem is lehetne ráismerni, ott vallási tradíciók és egyházi intézmények segítik a nép önrendelkezési jogának megvalósulását.

Az S. H. S. királyságban is volt olyan mentalitás, mely a parlamentarizmusban és demokráciában nem látta nemzeti követeléseinek erőteljes és célbataláló eszközeit s mely nem titkolta azt a meggyőződését, hogy a *fascio* uralmi rendszerét s államhatalmi berendezését különleges célliai elérésére alkalmasabb eszköznek tartja, mint a demokrácián alapuló parlamentarizmust. Ahogy közeledtünk azonban a választásokhoz, úgy erőtlenedett a parlamentarizmus elleni harc heve és ereje. Amikor a diktatura gondolata egész Európában *szalonképes* lesz, amikor olvashattunk nyilatkozatot — nem is nagyon régen — amiben a Vatikán egyik méltósága annak a meggyőződésnek adott bizonyságot a legilletékesebb helyen sem rosszult kifejezést, hogy a pápának nincs és nem is lehet kifogása az orosz szovjetrendszer ellen, mert minden nép szabadon választhatja meg kormányformáját. (Stampa, 1927 július 4. szám) amikor gazdasági koncentrációk a demokrácia és szabadság jelszó-hazáiban is előszeretettel *ko-kettálnak* a diktatúrára való áttérés kikerülhetetlennek híresztelt gondolatával, mindenesetre megnyugtató s köszönettel nyugtatandó jelenség, hogy a mi választási harcunk a demokrácia jegyében folyik s az egymással szembenálló pártok azzal mérgőznek egymással, hogy ki becsületesebb demokráta.

Azok, akik a parlamentarizmus romjain akarják felépíteni a maguk uralmát, szeretnek arra hivatkozni,

hogy a nép maga nem foglalkozik államügyekkel s közömbössége és tájékozatlansága a tömeget megakadályozza abban, hogy az egyéni érdekek szűk szempontjain kivüli kérdésekkel is tudjon foglalkozni. Annak a választási harcnak mérete azonban, melyek előttünk folynak s melynek áradatában uszunk mi is minden elméletnél jobban igazolják, hogy a nép maga mennyire rész kíván venni sorsa intézésében s nem csak, hogy önző érdekei nem korlá-

tozzák érdeklődését, hanem az egyéni érdekek elhanyagolásával is részt követel magának az alkotmányos életből. A demokrácia sem védi meg minden támadással szemben a parlamentaris kormányzati rendszer alapjait s bár kétségtelen, hogy nem a legkiválóbbak uralma érvényesül benne — a választási kampány erre világos példát nyújt, a leghangosabbak, legfáradhatatlanabbak, leggyengébbek, legmozgékonyabbak, nem pedig a legtehetségesebbek és

leghivatottabbak jutnak mandátumhoz — mégis egyelőre s talán még századokig a legkülönb és legkivánatosabb rendszerét nyújtja a kormányzásnak. S jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy bár politikai pártjaink programja, meggyőződése s módszerei tekintetében lehetnek a legkiáltóbb ellentétek, a demokrácia és parlamentarizmus kincsait messze elkerülik a támadások és elkerülik a választási harc hadmozdulatai.

Csütörtök délelőtt nyitották meg a Népszövetség új ülészeit

Briand külügyminiszter csak szombaton érkezik Genfbe Az első nyilvános ülés pénteken délelőtt lesz

Genfben jelentik: A népszövetségi tanács csütörtök délelőtt zárt ajtók mögött tartotta meg első ülését. Az ülésről, mely délután félegykor ért véget, kiszivárogtatott, hogy

a tanács csak jelentéktelen módosításokat tett a Népszövetség tárgyszorozaton és élelkebb vita csupán a dandzi kérdésben várható, melyhez Stresemann is többször hozzá-

szólt. A tanács, mint mindenkor, most is olyan megoldást keresett, mellyel egyik érdekelt fél sem kedvetleníti el teljesen.

A minicó-raktársakra vonatkozó indítványt a jogi bizottsághoz utalták, a lengyel hadihajók kikötésének jogi kérdését azonban meghagyták a napirenden.

A tanács délután nem tartott hivata-

los ülést és ezt az időt a delegátusok magánjellegű tanácskozásokra használták föl. A Népszövetség első nyilvános ülése péntek délelőtt lesz és azon Chamberlain fog elnökölni.

Az angol delegáció élén Chamberlain külügyminiszterrel és Onslowval, aki lord Robert Cecil helyettesíti, csütörtök reggel érkezett meg Genfbe. Briand megérkezését szombatra várják.

Radics koalíciót akar a demokratákkal

Beogradi nyilatkozatában él sen támadta Vukicszevics Velja miniszterelnököt — Szerinte a blédi paktum azért káros, mert a konkordátum révén túlságosan nagy jogoka' biztosít a pápának

A miniszterelnök Boszniába utazott

Beogradból jelentik: Vukicszevics Velja miniszterelnök és Marinkovics Voja dr. külügyminiszter szerdán elutaztak a fővárosból, a többi pártvezér is agitációs utra ment, úgyhogy a beogradi politikai élet teljesen elesenedett volna, ha Radics István meg nem érkezék.

— Radics István csütörtök reggel érkezett Beogradba és résztvett a beogradi választótkhoz intézett kiáltvány megszerkesztésében. Délután féltkor

Radics száz mandátura számít

Radics István a beogradi újságírók előtt a következő hosszabb nyilatkozatot tette:

— Azért jöttem Beogradba, hogy itt megtartsam első nyilvános gyűlésem: és seregszemlét tartsak itteni híveim fölött.

Sokkal jobbat és többet találtam itt, mint vártam.

Itt Szerbiában főleg a szerb intelligenciából nyerték a híveinket, a Balkán-háboruk előtti intelligenciából, amely félreállt és elvesztette befolyását a politikai eseményekre, de most az a nemzeti paraszt párton keresztül újra szervezkedik.

— A délszlávoknak — folytatta Radics — most nagy missziójuk van, meg kell teremteniök a parasztdemokráciát. Oroszország is erre az utra lépett, de körülményesen akarja ezt elérni. Mi egyenes uton haladunk a parasztdemo-

krácia felé és minthogy többségünk van nincs szükségünk a diktatúrára.

A radikális párt többsége csütörtökön sem tette közzé a kiáltványát, a mely a hosszas huzavona miatt már teljesen el is vesztette érdekességét annál is inkább, mert a tartalma már ismeretes és így a közzétételnek semmi jelentősége nincs.

A parasztmozgalom ellenségei szemünkre vetik, hogy bolsevizmust akarunk, ennek azonban semmi értelme nincs.

Diktatura a papoknak kell. A blédi meg-egyezés az a diktatura. Mi magunk köré gyűjtjük a nép többségét és így érjük el azt, amit akarunk. A parasztság tudatában van annak, hogy a többi osztály is belőle fakadt, emellett a parasztság gazdaságilag mindig aktív, többet termel, mint amennyit fogyaszt.

Radics választási prognóza
Az újságírók megkérdezték Radicsot, hogy milyen választási eredményt remél.

— Nem remélem — felelte — hanem

tudom, hogy mit fogunk elérni, mert ismerem pártom erejét.

Horvátországban a 68 mandátum közül az eddigi 47 helyett 56—57 lesz a miénk, Boszniában az eddigi 10 helyett 12—14, Dalmáciában az eddigi 10 helyett 12—13, Szlovéniában megmarad 4, esetleg 5.

— És a Vajdaságban? — kérdezték az újságírók.

— Erre a legnehezebb válaszolni, lehet, hogy 5, lehet, hogy 10 és lehet, hogy 15 mandátumot kapunk a Vajdaságban. Öt mandátum biztos, még pedig Szuboticián 3, Szomborban 2.

— Tény az, hogy a noviszadi és bánáti kerületben mozgalmunk erősödik, a Bánáti már ottthon vagyunk, mint nemzeti parasztpárt. Mozgalmunknak itt szociális és állami jellege van. Az olyan nagy párt, mint a miénk, az állam számára nyeri meg az ottani elemeket. Pártunk hatása alatt eltűnik az irredenta. Emellett

az önkormányzati élet fejlődése jó hatással lesz a Vajdaságra.

Az újságírók ezután megkérdezték Radicsot, hogy mi a véleménye Korosecnek és Pribicszevicsnek arról a nyilatkozatáról, amely szerint ő eleve ki van zárva minden kormánykombinációból. Radics erre így szólt:

— Ők már annyira szemérmetle-

nek, hogy nemcsak a parlament, hanem a korona jogait is konfliktálják. Korosec, ha nem hirdetné, hogy föltétlenül bent lesz a kormányban, tiz mandátumot sem kapna. Különösen Stájerországban fordult el tőle a nép. Korosec annál kevésbé jut be a kormányba, mert hiszen Vukicsевич sem marad kormányon.

— Megmondtam a királynak is, hogy nem vagyunk Romániában, sem Spanyolországban, itt nem lehet többé erőszakos választásokat tartani. A múlt választásokon Makszimovic Bózsónak jelentették, hogy Ferad Draga béget megválasztották.

— Nem választották meg — mondotta a telefonba Makszimovic.

— Jegyzőkönyv van róla a kezemben — szölt a főispán.

— Nincs a kezében a jegyzőkönyv — válaszolt Makszimovic.

Igy hamisították meg az eredményeket a múlt választásokon.

— A Vukicsевич-kormányra jellemző, hogy bár a korrupció ellen és a szabad választások jelszavával indult el, mégis hivatalos jelöltekül ismeri el Markovic Lázárt és Makszimovic Bózsót. Vukicsевич saját nyilatkozata szerint arra számít, hogy 102—110 mandátumot szerez. Azt hiszem, hogy nem lesz ennyi. Boszniában nem kap többet, mint három, Horvátországban egyet-kettőt, azt is a Szerémségben, a Vajdaságban ötöthet, Szerbiában nem tudom, hogyan áll, de mondjuk, hogy ötvenet kap, mint amennyi eddig volt. Macedóniában tiz mandátuma lesz. Ha lesz Koroseccal együtt 130 mandátuma, az még nem főbbség, mert a demokraták nem fognak vele menni. A radikálisok arra törekcsenek, hogy a demokrata pártban szakadást idézzenek elő. Ez azonban nem fog nekik sikerülni és

a Radics-párttal fognak koalícióba lépni és ennek a koalíciónak többsége lesz.

Davidovic is ezt akarja. Davidovic jól tudja, hogy Vukicsевич folytatja Pasic és Uzunovic politikáját és szakadást akar előidézni a demokrata pártban és épen ezért Davidovic igen jól választotta meg jelöltjeit, akik nem lesznek disszidensek.

— Az új parlament két frontból fog állani. Az egyik a parlamentarizmus védelmére fog szolgálni és ebben egy lesz az egész parlament. A másik lesz a komoly munkára való megegyezés frontja.

— Nem igaz — folytatta Radics, hogy a horvát intelligencia nincs a parasztpárt mellett. Tanárok, bírák, tanítók és a szabad intellektuális többsége a párt mögött van. Meglátják, hogy a száz képviselő közül 50 paraszt és 50 kvalifikált lesz a parlamentben. A szerb intelligenciának is ezt az utat kell követnie.

A konkordátum

Élesen támadta Radics a bédi megegyezéssel kapcsolatban Vukicsевичet, amiért előadta a Vatikánal kötendő konkordátumot úgy, ahogy Jeglic érsek akarja.

— Ezzel — mondotta Radics — a pápa politikai szuverenitása kiterjed az egész országra. Nincsies ebbe nem volt hajlandó bele menni és mindig megkérdezett engem, mert három millió horvát katolikus és csak egy millió szlovén katolikus van az országban. A konkordátum az egyházi birtokokat pápai birtokoknak ismeri el és a nunciának jogot ad arra, hogy a püspöki konferenciát összehívja. Ezt a pápák ezer éven át sohasem tudták elérni a horvátoknál.

Ezután a külpolitikára tért át és arról beszélt, hogy az államok milyen imperialista politikát folytattak Jugoszláviával szemben. Támadta Bodrero olasz követet, aki — szerintem — megakadályozta a dalmáciai agrártörvény meghozatalát.

— Bodrero — mondotta Radics — épp úgy, mint Mussolini és Venturi, azon az állásponton vannak, hogy Jugoszláviának egyetlen útja van a jövőben és pedig az, hogy

Olaszország gyarmatává legyen és hogy megengedje Olaszország terjeszkedését. Ha nem engedi meg, akkor azokat a gátlásokat Olaszország kénye-

törésre viszi a dolgot. Ezt annál inkább reméli, mert Olaszország szerint

Francaországnak és Jugoszláviának csak platonikus kötelekei vannak és még irásos szerződés sincs közöttük.

Ezért azt hiszik, hogy Franciaország jugoszláv-olasz konfliktus esetén egyetlen katonát sem küld az olasz határra. — De tudják, hogy ez csak arra az esetre érvényes, ha Jugoszlávia magában van. Egészen más a helyzet, ha Bulgáriával van együtt. Akkor nekünk kétmillió katonánk lesz

és ebben az esetben, ha olasz-jugoszláv konfliktus keletkeznék, Franciaország is katonákat dirigálna az olasz határra.

— Bulgáriában akarják ezt, de nem miattunk, hanem maguk miatt. Mint Genfben mondta nekem egy bolgár politikus: *A múltban a német hajóhoz kötöttük magunkat és hogy jártunk, kösűk most magunkat az olasz talyigához?* Véres tapasztalataink vannak, hogy Jugoszlávia ellen ne forduljunk. Bulgáriában nincs egy pártcsopord sem és nincs egy ember, akinek ne ez volna a véleménye.

Radics végül ismét belpolitikai kérdésekre tért át és élesen támadta Vukicsевичot.

Radics este félnyolckor a »Jadran«

A szovjetkormány próbamozgósítást rendelt el Krimben és Leningrad környékén

A szovjet meg akar győződni arról, hogy jól működnek-e a mozgósítási szervezetek

Moszkvából jelentik: A szovjetkormány a leningradi kerületben és Krimben

próbamozgósítást rendelt el.

Ezekben a kerületekben behívták az 1896—1903-as korosztályokat, amelyeket Leningradban, illetőleg Odesszában koncentrálnak.

A lakossághoz intézett felhívás hangsúlyozza, hogy nincs háborús intézkedésről szó, a hadi népbiztonság csupán

szállóban gyűlést tartott és tizenegy óra után Splitbe utazott, ahol a horvát parasztpárt pénteken tart gyűlést. Radics Isván innen a szlovéniai Ptujba utazik ahol szintén gyűlést fog tartani.

A német párt intervenciója a közoktatási miniszteriumban

A vajdasági kisebbségi sajtóban a napokban olyan hírek jelentek meg, hogy a közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint az iskolás gyermekek anyanyelvének, illetve nemzetiségének megállapításánál a jövőben nemcsak az apa, hanem az anya nemzetiségére is tekintettel kell lenni. Eszerint, ha a gyermek anyja szláv, de az apja más nemzetiségű a gyermek szlávnak tekintendő és csak szerb iskolába iratható be.

Schumacher volt német képviselő erre vonatkozólag megkérdezte a közoktatásügyi miniszteriumban Magarasevic tanárt, a közoktatásügyi miniszter helyettesét, aki összehívta a miniszterium osztályfőnökeit és ekkor kiderült, hogy a rendeletet nem Perics miniszter, hanem az egyik osztályfőnöke adta ki és a közoktatásügyi miniszteriumban megvan a hajlandóság a sérelmes rendelet visszavonására.

meg akar győződni arról, hogy jól működnek-e a mozgósítási szervezetek.

A behívással egyidejűleg a szovjetkormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint

a hamis hírek terjesztői ellen a legszigorubbán járnak el.

A lakosság körében meglehetősen nagy a nyugtalanság, mindenki attól tart, hogy a szovjetkormány komolyan gondol a háborúra.

A becskerekai főbíró és a német-párt harca

Tyoszić Nebojsza főszolgabíró nyilatkozata Krafft István vádjairól és a németek loyaltásáról

Becskerekről jelentik: Dr. Krafft István a német párt vezére, mint a *Bácsme gyei Napló* jelentette panaszt emelt a miniszterelnöknel Tyoszić Nebojsza becskerekai főszolgabíró ellen, mert dr. Zwirner Györgyöt, Kristóf Mihályt és még hat kleki német földmivest rendőri felügyelet alá helyezett. Dr. Krafft elmondotta a miniszterelnöknek, hogy a szolgabíró dr. Neuner és dr. Elmer képviselőjelöltek előtt, akik intervenáltak a felügyelet alá helyezettek érdekében azt a kijelentést tette, hogy *betiltja, hogy nincs törvényes alapja rendelkezésének, de ha nem tetszik az, a mit parancsol, akkor becsukatja és csendőrökkel megvereti a rendőri felügyelet alá helyezett embereket.*

Dr. Krafft István szerdán este nyolc órakor Becskerekre érkezett azzal a szándékkal, hogy pénteken megtartja Lazarevo, Klek, Sztáresa és Begaszentgyörgy községekben hirdetett népgyűlést, de nagy meglepetéssel értesült, hogy Tyoszić főszolgabíró valamennyi népgyűlést betiltotta azzal az indoklással, hogy *készülő zavargásnak akarja elejét venni a betiltással.*

A német párt vezére amint a betiltásról értesült a következő táviratot küldte Vukicsевич Velja miniszterelnöknek:

A becskerekai járás főszolgabírójára továbbra is politikai pressziót gyakorol a németekre és gyűléseimet betiltotta, a rendőri felügyelet alá helyezett német polgárokat pedig ez ideig nem oldotta fel, hanem azzal dícsékszik, hogy a belügyminisztertől azt az utasítást kapta, hogy tizenöt napon belül tegyen neki jelentést intézkedéséről. A főszolgabíró ezáltal továbbra is választási törvényteleneség és erőszakos cselekedetek elkövetésére bátorított fel.

A távirat végül sürgős intézkedések foganatosítására kéri fel a miniszterelnököt a német polgárok gyűlekezési szabadságának biztosítására.

Tyoszić Nebojsza főszolgabíró a Bácsme gyei Napló becskerekai munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— A Bácsme gyei Naplóban is említett német polgárok rendőri felügyelet alá való helyezését azért rendelttem el, mert azok azzal a szándékkal jöttek át dr. Várady kleki népgyűlésére, hogy azt megzavarják. És valóban, mikor az egyik szónok beszédében azt mondta, hogy a szerbek meghozták a Vajdaságnak a gyűlekezési szabadságot, Kristóf közbekialtottta, hogy a »szerbek a gyűlekosok szabadságát hozták meg.« Patnik Kornél szolgabíró intézkedésére a rendezavarókat el akarták távolítani a gyűlés színhelyéről, de azok a csendőrök ellen fordultak és el akarták venni fegyverüket. Erre Kristótot letartóztatták, de az ügyész szabadlábra helyezte és ellene is és a többiek ellen is elrendelték a rendőri felügyeletet. Nekem az a meggyőződés, hogy azok, akik ilyen cselekedetek végrehajtására képesek, azok ellenségei az államnak. Dr. Neunernek, aki ebben az ügyben nálam járt, azt a választ adtam, hogy joga van a főispánnal felebbezni. Azt nem mondtam hogy eljárdom nélküli a törvényes alapot, mert az 1907. évi 6869. száma belügyminiszteri rendelet alapján cselekedtem. Azt sem mondtam, hogy becsukatom és megveretem a német polgárokat. Ez hazugság! A német párt gyűléseit azért tiltottam be, mert értesültem, hogy a radikális németek meg akarják zavarni Krafft gyűlést, bosszúból, mert a német párt tagjai megzavarták Várady kleki gyűlést. Ezzel az in-

tézkedéssel csak véres zavargásoknak akartam elejét venni. Délután egybéként találkoztam dr. Elmerrel, aki megkérdezte tőlem, miért tiltottam be a gyűléseket. Azt feleltem: mert zavargásoktól tartottam, mire dr. Elmer sértően nyilatkozott a szerbekről és a németek loyaltásával szemben korruptoknak nevezte a szerbeket. Ha a német vezetők így nyilatkoznak, ezzel csak illoyaltásukat nyilvánítják és ha hatalmamban lenne, minden németet kidobtatnék az országból.

Tyoszić nyilatkozata további részében hivatkozott arra, hogy Hannau János, a német párt képviselőjelöltje olyan beszédeket mond, amelyek valósággal lázítóak.

— Begaszentgyörgyön például azt mondta — folytatta Tyoszić — hogy a németek ne hallgassanak se a jegyzőkre, se a főbíróra. Azután Elmer kijelentette előttem, hogy a német párt a választások után kormányra kerül és azt kérdezte, hogyan fogok én azután a németekkel bántani. Én azt válaszoltam, hogy *épp úgy, mint eddig.* Ha a németek úgy viselkednek, mint a többi nemzetiségiek, úgy bánok velük is, mint a többiekkel. Megkérdeztem végül Elmert, hogy miért támadja Váradyt, erre kijelentette, hogy az csupán választási fogás és főképp Nincsies ellen irányul.

Délelőtt és délután is lesz tanítás a gimnáziumokban

Uj középiskolai tantervet dolgozott ki a közoktatásügyi miniszterium

A *Sluzsbene Novine*-ben megjelent a középiskolák új tanítási tervezete, amely többek között azt az újítást is tartalmazza, hogy a *gimnáziumi tanulók az 1927—28. tanévtől kezdve nemcsak délelőtt, hanem délután is kötelesek előadást hallgatni.*

A közoktatásügyi miniszterium az iskolai év kezdetén mindig új tantervet állapít meg az iskolák részére. Az új tanítási tervezet egyik pontja a *gimnáziumok heft harminc óras maximumát harminckét órára emelte fel és elrendelte, hogy a tanulókat a sikeresebb előrehaladás érdekében délután is foglalkoztassák.*

Az új tanterv a *hitoktatás kérdését* is másképpen rezezi. Eddig a gimnáziumokban csak az ötödik osztályig tanították vallástant, az új tanterv most úgy intézkedik, hogy a tanulók az első osztálytól kezdve a nyolcadik osztályig részesüljenek hitoktatásban.

A szombori állami főgimnáziumhoz már megérkezett a közoktatásügyi miniszter rendelete és a tanítás már az új rendelet szellemében indul meg.

Munkatársunk felkereste Schätfer Mihályt, a szuboticei főgimnázium ügyvezető igazgatóját és megkérdezte tőle, hogy a rendelet megérkezett-e a szuboticei gimnáziumba. Schätfer Mihály igazgató elmondotta, hogy a rendelet egyelőre csak a Hivatalos Lapban jelent meg, de külön rendeletet a szuboticei gimnáziumba eddig még nem küldtek, de valószínű, hogy az előadások kezdetére megjön az új utasítás Szubotícára is.

Kemal kiirtja a korrupciót

Török képviselők nem ehéinek igazgatósági tagok

Angorából jelentik: Kemal pasa, köztársasági elnök kiáltványt tett közzé melyben érdekes rendszabályokat jelent be a *képviselők politikai és közgazdasági tevékenységének korlátozása.*

A kiáltvány közli, hogy *képviselők nem lehetnek igazgatósági tagok olyan vállalatoknál, melyeknek részvénytöbbsége az állam kezében van, de nem vállalhatnak igazgatósági tagságot engedélyezett társulatoknál sem.* A kamara elnöke, a miniszterek, a párt titkára, a néppárt felügyelőségének tagjai *magánvállalatoknál sem lehetnek igazgatósági tagok* és általában kerülniök kell minden olyan gazdasági tevékenységet, mely összeférhetetlen az igazi parlamentarizmussal.

Kemal pasa és környezete reméli, hogy ezek a rendszabályok lehetővé teszik Törökországban a korrupciót.

Davidovics Ljuba Kisasszony-napján Szuboticán tart népgyűlést

Nagy érdeklődéssel várják a demokrata-párt vezérének szubotical beszédét Prokopy Imre Grassl Györgyöt támadta Vrbászon

Várady Imre nagy beszéde Novakanizsán

A demokrata párt szubotical kerületi szervezete szeptember 8-án nagygyűlést rendez Szuboticán és Bajmokon, amelyre a párt-szervezet vezetősége meghívta a demokrata párt vezérét, Davidovics Ljubát is. Davidovics Ljuba a meghívást elfogadta és megígérte, hogy már hetedikén Szuboticára érkezik. A demokrata párt helyi szervezete már kidolgozta Davidovics Ljuba agitációs útjának részletes programját. A párt 7-ikén este Topolán fog széleskörű konferenciát tartani, amelyen Davidovics Ljuba is részt vesz. 8-án délelőtt Davidovics Szuboticán, Bajmokon, Pacsiron és még több helyen fog beszédet mondani.

A demokrata párt vezérének szubotical beszédei iránt ország-szerte nagy érdeklődés mutatkozik és úgy tudják, hogy Davidovics Ljuba, akinek ez lesz az utolsó agitációs gyűlése a választások előtt, éles támadást fog intézni a kormány ellen.

Dobanovacskí Pál programbeszéde

A független demokrata párt szubotical szervezete csütörtökön este hat órakor a Halasi-uti Zsivovini-féle vendéglőben konferenciát tartott nagyszámu hallgatóság előtt. A konferencián Dobanovacskí Pál volt szubotical főispán, a Pribicevics-párt listavezetője tartott nagyszabásu programbeszédet.

Radonics Jován Szuboticán

Radonics Jován dr., a pénzügyi bizottság elnöke, a radikális párt ugynevezett centrumának szubotical listavezetője, csütörtökön Szuboticára érkezett és a VII. kerületben, a Sibolics-féle vendéglőben körli gyűlést tartott.

Radonics Jován dr. nagy beszédben bírálta a kormány politikáját és támadta Vukicsevics miniszterelnököt. Radonics pénteken este fél nyolc órakor újabb gyűlést tart a hetedik körben, a Miatov Joca-féle vendéglőben.

A magyar párt vrbászi gyűlése

Szerdán este körülbelül háromszáz ember jelenlétében tartotta meg a magyar párt agitációs gyűlést. A gyűlésen a pártvezetőség részéről Prokopy Imre, dr. Deák Leó és dr. Palásthy Ödön jelentek meg.

A gyűlést Prokopy Imre nyitotta meg. Beszédében kitért arra, hogy miért kötött a magyar párt a szombori kerületben paktumot a demokratákkal, majd így folytatta:

— Többet azt mondták, hogy mi vagyunk az okai annak, hogy az egységes kisebbségi front nem jött létre. A vádat erőlyesen meg kell cáfolnom. Benünk mindég megvolt a közeledési szándék de mindig kitérő választ kaptunk. A német párt nem akart velünk együtt indulni a választási küzdelemben. Az ellen a kisebbségi szolidaritás nevében szót emelünk, hogy olyan embereket importáljanak a Szerémségből, akik a magyarság elválasztásából élnek. Mi akarunk és fogunk is még együtt lenni a németekkel, de olyan urakkal, mint dr. Grassl György, aki külföldön letette az érettségi vizsgát a magyarvadászból, nem akarunk és nem tudunk együtt haladni.

Ezután dr. Deák Leó beszélt és kijelentette, hogy a magyarság vezetési a választások után meg fogják valósítani a közös kisebbségi frontot.

Dr. Deák hosszantartó beszédét a hallgatóság lelkesen megéltézte.

A demokrata párt agitációja a noviszadi kerületben

Noviszadról jelentik: Dr. Nikolics Bránkó, a noviszadkerületi demokrata párt elnöke és dr. Micsatek Lajos já-

rásí jelölt, vasárnap délután egy órakor Rumenkán, három órakor Kulpinban és öt órakor Begecsen tartanak választási gyűléseket.

A német párt gyűlései

Dr. Kraft István vasárnap délután 3 órakor Bácsban vesz részt a választógyűlésen. Schumacher Samuel vasárnap reggel 8 órakor Noviszovén és délután 2 órakor Pribicevicsévön mond beszédet. Dr. Kraft István, Täubel József és dr. Mayer Jenő vasárnap reggel 8 órakor Priglevicaszvetiivánon, 11 órakor Szontán és 3 órakor Apatinban vesznek részt a választói gyűléseken.

A német párt nagygyűlése Becskereken

Becskerekről jelentik: Kraft István, a német párt vezére csütörtökön Becskereken tartott népgyűlést.

Dr. Kraft beszédében ismertette a német párt működését, majd a magyar párt politikai magatartásának kérdésével foglalkozott. Kijelentette, hogy a jugoszláviai némettség helyzetével meg volna elégedve, ha politikai, egyházi és iskolai téren annyi jogot élvezhetne mint amennyit a vajdasági szerbek a magyar-rezsim idején.

Kraft a csütörtöki nap folyamán még a módosi járásban tartott több népgyűlést.

Jelölt-invázió

Titelről jelentik: Az egyes politikai pártok jelöltjei vasárnap tömegesen látogatták meg a titeli járás községeit. Az agitációt megkezdte a demokrata párt listavezetője, dr. Ribár Iván, aki Valánovity Iván csurugi ügyvéd, járásí jelölt, Szávity Mirkó, a »Národ« és

»Nép« szerkesztője, Gavarity Gája, a járásí szervezet elnöke, Csávity Emil és Markovity Gyura tanítók kíséretében járja a Csajkás kerületet. Utána érkezett Jegdity Szilvákó, a szocialista párt jelöltje, aki még be sem végezte beszédét, már megérkezett Jevgyevics Dobroszláv Pribicevics-párti jelölt. A délutáni órákban dr. Vágner és Pekló Béla a magyar párt érdekében beszéltek a községekben.

A nép mindenütt türelmesen meghallgatta a szónokokat és valamennyit megéltézte.

A kormánytámogató radikális párt agitációja a szombori kerületben

Szomborból jelentik: A szombori választó kerületben valamennyi párt között a legintenzívebb agitációt a kormánytámogató radikális párt fejté ki. Az elmúlt napokban dr. Lalosevics Jócó a kulai és az odzsacsi járás valamennyi községében tartott gyűlést, illetve konferenciát. dr. Rácics Szima a szombori és apatini, dr. Andrics Tivadar pedig a batinai és dárdai járás községeiben tartottak agitációs gyűléseket.

A demokrata és magyar pártok gyűlései Baranyában

A demokrata és magyar pártok közös választási intézőbizottsága pénteken, szombaton és vasárnap a két baranyai járás minden községében agitációs gyűléseket tart, amelyeken Veszelinovic Milorád nyugalmazott baranyai alispán járásí jelölt, dr. Scheldl József és Kasanin János a dárdai járásí demokrata párt elnöke tartanak beszédet.

A radikális párt Pasics-csoportja Szvetozár-Mileticsen tartott csütörtökön gyűlést, amelyen Petrovics Milivoj volt főispán, dr. Tomics György volt szombori polgármester és Terzin Pál volt képviselő beszéltek.

A Radics-párt ugyancsak Szvetozár-Mileticsen tartott ma gyűlést, amelyen Kollár Mátyás és Trombitás Péter járásí jelöltek beszéltek.

Várady Imre beszéde Novakanizsán

Novakanizsáról jelentik: A bánáti magyarság vezére dr. Várady Imre csütörtökön délelőtt Novakanizsán óriási érdeklődés mellett népgyűlést tartott. Várady a magyar-radikális együttműködés fontosságát hangsúlyozta.

— A jelek — mondotta — azt mutatják, hogy ez az út a megértés és a béke felé vezet. A magyarságnak nincs joga a feléje nyújtott békejobbot visszautasítani. Sztankovics Szvetozár földművelésügyi miniszter, akiről mindenki tudja, hogy jóakarója a kisebbségi sorsra jutott magyarságnak és a vajdasági állapotok alapos ismerője, nem fogja megengedni, hogy a kisebbségek jogait lábba tiporják. Ma már azon az uton haladunk, hogy kérelmeinket meghallgatják az illetékesek.

Ezután összetartásra hívta fel a magyarságot, mert csak egyesült erővel lehet elérni a célt. Várady Imre ezután Csókán, Potiskisvetinikolán, Jazován tartott gyűléseket, pénteken pedig Oroszlámoson mond nagy agitációs beszédet.

Ugyancsak csütörtökön délelőtt tartott nyilvános gyűlést Novakanizsán Miletics Szilvákó volt igazságügyminiszter, a Pasics-frakció felsőbánáti listavezetője, Miletics Szilvákó dr. beszédében élesen bírálta a kormány radikális pártellenes politikáját.

Agitáció a Bánátban

A többi pártok szintén élénk agitációt fejtenek ki a Bánátban. A demokrata párt csütörtökön Novibecsejen, Vranjevón, Dragutinovón és Beodrán, a Miletics-frakció Potiskisvetinikolán, Szanadon és Novakanizsán tartott népgyűléseket. A független demokrata párt a Felsőbánátban agitált.

Pajevics főhadnagy-pilóta él

A szerencsétlenül járt repülőtestet mindkét lábát amputálták a feldkircheni kórházban — Remélik, hogy a pilóta életben marad

Zagrebi jelentés alapján közölte a Bácsmegeyi Napló, hogy Zürichből olyan hírek érkeztek, hogy Pajevics főhadnagy, aki Petrovics Zsivorád alezredes gépén tünt el és akit az alezredessel együtt szerdán találtak meg az Alpesekben, él. Az első jelentést kétkedéssel fogadták, mert Noviszadra olyan hírek érkeztek, hogy Pajevics főhadnagy is életét veszítette az Ariberg szorosban. Ez annál inkább is valószínűnek látszott, mert Pajevics főhadnagy mindkét lába eltört, míg Petrovics alezredes holttestén nem volt sérülés nyo-

ma. Így alig volt hihető, hogy Pajevics főhadnagy törött lábbal átélte a súlyos katasztrófát, holott az alezredes sérülés nélkül sem tudott a gleccserből kimenekülni. Ennek ellenére mégis kiderült, hogy

a Zagrebon keresztül érkezett jelentés igaz és Pajevics főhadnagy él. A petrovaradini katonai parancsnoksághoz csütörtök délután

Innsbruckból hivatalos jelentés érkezett,

amely közli, hogy

Pajevics főhadnagy él és a feldkircheni kórházban van ápolás alatt.

Később magánjelentés is érkezett Zürichből, amely szerint

Pajevics főhadnagy mindkét lábát amputálták Feldkirchenben

és az operáció után a szerencsétlenül járt állapota annyira javult, hogy felgyógyulását remélik.

Pajevics főhadnagy mindaddig nem tért magához és így nem lehetett kihallgatni.

„A megállapított határok szentek és sérthetetlenek“

Br and külügyminiszter nagy beszéde az interparlamentáris konferencia záróülését követő banketten

Párisból jelentik: A lapok csütörtök reggeli számukban részletesen közlik Briand külügyminiszternek azt a beszédét, amelyet az interparlamentáris konferenciát követő záróülésen mondott a népek kölcsönös együttműködéséről és a Népszövetségről. Briand ebben a beszédében a többek közt a következőket mondotta a békeszerződések világtörténelmi jelentőségéről.

— Az interparlamentáris unió kiegészítő szerve a Népszövetségnek, megkönnyíti és kiegészíti a Népszövetség munkáját és erkölcsi támogatásával fokozza a Népszövetség tevékenységének jelentőségét. A Népszövetség a népek legfőbb politikai és igazsági fóruma, határozatainak jelentősége azonban az emberiség jóváhagyásától függ. Nem sza-

bad a Népszövetség intézményének jelentőségét felelőtlen kritikával csökkenteni.

Az általános biztonsági paktum még messzi álom, a Népszövetség ezért elérhető realitások felé fordítja figyelmét.

A lokarnói politikát nem lehet lekicsinyelni azért sem, mert a Népszövetség tovább fog haladni azon az uton, amelyre Lokarnóban rátalált. A béke legfőbb záloga a békeszerződésekben való megrendíthetetlenül szilárd és feltétlen bizalom.

A népeknek megmásíthatatlan elvként kell elfogadnunk, hogy a papiroon megállapított határok szentek

és sérthetetlenek

és minden hátsó gondolat nélkül respektálniuk kell a békeszerződés rendelkezéseit, amelyek korántsem ideiglenes jellegűek.

Nem szabad hozzányulni a határok revíziójának kérdéséhez.

Aki a békét akarja, annak egész lényével a béke biztosításán és fenntartásán kell dolgozni. A béke harcainak egyszerre két fronton kell küzdenie, egyrészt saját honfitársaik idegenkedése, másrészt a külföld bizalmatlansága ellen. A Népszövetségnek nagy nehézségeket kell még legyőznie, ez azonban nem veszi el kedvét senkinek a békét kívánók közül, akik Európa jövőjéért akarnak munkálkodni.

Kire szavaznak a horvátok?

A horvát közvélemény állásfoglalása a választási harcban

Zagrebből jelentik: a *Jutarnji List*, amely a horvát közvélemény pártoktól független orgánuma és a legelterjedtebb zagrebi napilap. »Két front« című vezércikkében ismerteti a választási küzdelemben szemben álló csoportokat. A cikk legérdekesebb részeit alább közöljük:

Davidovics, a kormányon levő demokrata párt vezére minden beszédében a rendőrség terrorja miatt panaszkodik és bejelenti Vukicsevicsnek, hogy ellenzékbe megy, de óvatosságból csak a választások után.

A radikális vezetők és Pribicsevics az ellen a reakció ellen panaszkodnak, amelyet Vukicsevics vezetett be és felhívják a választókat, szavazzanak az ellenzékre, mint a *demokrácia védőjére*.

— Két front van — kiáltja Pribicsevics — a kormányfront, mely a reakciót és a diktatúrát célozza és az ellenzék front, amely a demokráciát és a parlamentarizmust akarja.

Vajon tényleg így áll a helyzet? Talán tényleg kötelessége a horvát választóknak Trifkovicsra, Pribicsevicsre és Davidovicsra szavazni, hogy megmentse a parlamentet és a demokráciát? Vukicsevics talán valami diktátor, aki bevezeti nálunk a reakciót?

Vukicsevicsről, az egykori Pirot-környéki középiskolai tanárról azt állítják, hogy jó ember, jó vadász, de rossz politikus. Akármilyen, mindegy biztos az, hogy nem diktátor, hanem *lojális ember, aki inkább vadász nyulakra, mint mandátumokra*. De mit tegyen? A kormány élére állították és most nyomja a gombot, ahogy tudja, hogy a kormány többséget kapjon Davidovics, Trifkovics és Radics nélkül.

Mit akar ezzel a többséggel Vukicsevics? Be fogja vezetni a diktatúrát? De hogy is, ha *azt akarja egyáltalán nem vezetne választást, nem vádrolna a tulajdonosra, hanem parlament nélkül, a többség nélkül uralkodna. Diktatúrát nem is álmodik Vukicsevics* nem is tudja mit kezdeni vele. A reakció pedig? Vukicsevics nem is tud reakciós lenni. Mit is jelent az a szó, hogy reakció?

Valamikor ez a szó szabadságmegvonást, a sajtó és a gyülekezési jog fojtogatását jelentette. Ma? Ma is van reakciós rezsim, ezt azonban nem Vukicsevics vezette be, ő ezt épp azoktól örökölte, akik ma a legjobban tiltakoznak a reakció ellen.

Mi a reakció? Reakció az »Obznana«, az új sajtótörvény, a Bach-féle rendőrpátens, amely még mindig érvényben van, a rendőrség ítélkezési joga. Ezt nem Vukicsevics vezette be. Ő örökölte Trifkovicsról, Davidovicsról és Pribicsevicsről, akik mind az Obznana-ra, a sajtótörvényre, a rendőrrapparátusra szavaztak, amíg ez érdekük volt, demokráciánkat hívták, most, amikor őket éri sajtó tegyverük, reakciónak nevezik.

A horvátok kipróbálták Davidovicsot, Pribicsevicsot és Trifkovicsot és belátták, hogy egyaránt reakciós politikusok és mostani jalkiáltásaik sem fogják arra bírni, hogy rájuk szavazzanak.

A cikk, amely ezután megállapítja, hogy a két tábor nem a demokrácia és a reakció frontja, hanem a hatalmon levők és a hatalmon nem levők, végül azt a következtetést vonja le, hogy a horvát választóknak a horvát pártokra kell szavazniuk.

és arra a kérdésre, hogy mit csinált azt válaszolta:

— Agyonütöttem egy fekete macskát, amelyik mindig üldözött és meg akart harapni.

A csendőrség jelentést tett a szombori ügyészségnek, amely valószínűleg elmeógyógyintézetbe utalja a szerencsétlen embert.

Meg kell menteni a bácsi tempom műcincseit

Egy millió dinárba fog kerülni a templom renoválása

Szomborból jelentik: Bácsbodrog megye déli részén fekvő Bács községben egy régi emlékmű van: az ótani tereprendi szerzetesek temploma, amely a XII. századból való. A román stílusban épült templom a benne lévő régi festményekkel és hatalmas régi könyvtárával rendkívül heces műemlék, amely azonban évszázadok alatt, főleg a török hódoltság idejében nagyon megrongálódott.

Az impériumváltozás előtt még a magyar kormány elhatározta annak restaurálását és azzal Petrovác Gyula iparművészt, a budapesti iparművészeti iskola tanárát bízta meg. Petrovác részletes tervet dolgozott ki a templom renoválására, amely akkor százezer koronába került volna. A háború alatt a tervbe vett renoválás elmaradt és azóta a két árvíz következtében a templom még jobban megrongálódott. Miután az ott lakó szerzetesrend egyedi vagyona a templomhoz tartozó huszonhárom hold föld, a barátoknak a renoválásra pénzük nincs. A tartomány szakembereket küldött ki, akiknek bejelentették véleménye szerint a templom művészeti és történelmi szempontból okvetlenül fenntartandó és a szükséges renoválás egymillió dinárba kerül. A tartományi választmány most a szükséges összeg előteremtése végett előterjesztést adott be a tartományi közgyűlésnek, a vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz, a szubotcai püspökhöz és a ferenczrendi szerzetesrend tartományi főnökéhez és az ezektől kapott anyagi hozzájárulás útján akarja a renováláshoz szükséges összeget előteremteni. Remény van arra, hogy a szükséges anyagiakat előteremtik.

Levágta az anyósa fejét egy elmebajos földműves

Borzaszító gyilkosság Rigyic'n

Szomborból jelentik: Vérfagyasztó gyilkosság tartja izgalomban a határmenti Rigyica község lakosságát. A gyilkos egy elmebajos földműves, aki rohamában

sarlóval levágta hetvennégyéves anyósának a fejét.

A tragikus esemény főszereplője Muskát Mátyás negyvenéves földműves, aki a háború előtt nősült meg és özvegy Kaltner Antalné leányát vette feleségül. A háború alatt Muskát is hadbavonult, csakhamar súlyos fejsérülést kapott, amiért elhosesították a katonaságtól. A sérülése következtében agybaja támadt, gyakran voltak idegrohamai, de egy-egy ilyen roham után teljesen megnyugodott és heteken keresztül az elmebaj semmi jelét sem lehetett rajta észrevenni. Körülbelül egy évvel ezelőtt

Muskát éjszaka késsel kezében megtámadta tízenégyéves János nevű fiát és megsebesítette.

Ekkor a segítségül hívott szomszédok tették Muskátot ártalmatlanná. Ezután a községi jegyző megfigyelés végett beszállította a szerencsétlen embert a szombori kórházba, ahonnan azonban, miután teljesen normálisan viselkedett, pár heti megfigyelés után szabadon bocsátották.

Szerdán reggel Muskát feleségével és kisebb fiával kiment a falu végén levő földjére, hogy ott kukoricát és krumplit

szedjenek. A legnyugodtabban dolgozott, majd délben megebédelt, csendesen elbeszélgetve családjával, úgyhogy felesége semmi rosszra sem gondolhatott, amikor bejelentette, hogy haza megy a zsákokért. Muskát egyóra tájban érkezett be a faluba és egyenesen haza ment, ahol az udvaron találta anyósát, aki a kis nyolc hónapos unokáját karján tartva a csirkéket etette. Muskát odament anyósához, elkérte kis leányát és azt hátkarjára emelve

minden szó nélkül a jobb kezében levő borotvaéles sarló hegyét anyósa nyakába szurva egy hatalmas rántással keresztül vágta az asszony nyakát.

Ezután énekelve gyermekével karján és kezében a véres sarlóval otthagya a földön vérében fetregő öregasszonyt és kiment az utcára.

Az utcán járókelőknek feltűnt a véres sarlóval hadonászó ember, elfogták és elvették tőle a sarlót, majd befutottak az udvarra, ahol holtan hevert a szerencsétlen asszony.

A kés úgy elvágta az öregasszony nyakát, hogy a fejét csak egy bőrdarab kötötte a törzshöz.

Muskát futásnak eredt és Magyarország felé vette útját, de hamarosan elfogták és a csendőrségre szállították. A csendőrségen is zavartan viselkedett

Ha a szoknya suhog

Ira: Mórész Zigmund

A kovácsműhely a kis falu szélén volt, az ut mellett hogy a kocsik megállhassanak. Igen nagy udvara volt, mert ide szokták a fiatal csikókat behajtani s a mester értett hozzá, hogy kell őket megszelídíteni, csak a szemükbe nézett és a füllükbe beszélgetett s a legvadabb pusztai csikó is hagyta, hogy a nyeret feltegyék a hátára.

A műhely felett állott a vár fala, óriási nagy kőfal s annak a teteféről a nagyhajszu katonák folyton lekacsintgattak a szép kovácsnéra.

De arra hiába kacsoztak, mert az nem olyan asszony volt; mondták, hogy a mester őt is megbabonázta, mint a vad lovakat s ha bebórozott, annyit el is szokott mondani az asszonyról, hogy:

— Az asszonynak dolgának kell lenni, mert akkor baj van, ha a szoknya suhog.

Hát dolga volt is a szép kovácsnéknak. Tizenkét emberre kellett neki főzni, még pedig jól. Mert a mester fizekástul odavágta egyszer a kozmás ételt.

A kovácsné tudta is, hogy ebben van a jó házasság titka. Nem egyszer esett meg, hogy az ura rossz kedvvel ült le a házban vagy a ház előtt a tornácra, sokat dolgozott vagy sokat vesztett, sokat csalódott, hálátlanság érte itt is, ott is.

— Nézzétek csak, ha megvacsorázik. Minden tányér étel után jobb kedvű lesz.

Igy éltek hét esztendeig, vigan s munkában. Az asszony minden hajnalra kiment a kemence kenyeret s a kemen-

ce kalácsot, nem volt neki egy szabad napja hét év alatt.

Még a szent vasárnapon is az ő dolga volt ez s csak akkor mehetett templomba, ha a konyhában már minden készen volt s rotyogott a zsír a tűzön...

Ugy telt el ez az idő, mint egy hét. Mintha nem is hét esztendő lett volna, ebben a pihenéstelen háiszában multak a napok s szaporodtak az aranyak.

Ez is az asszonynak volt bízva, mert a kovács úgy tartotta, hogy az asszonynak meg kell adni a kincsörző kutya örömét, hogy az ő selyemszoknyája takarja le idegen szemek előtt a kincset, amelyet pedig ő maga nem élvezhet. Sem a kincset, sem a suhogó selyemszoknyát.

Hanem egy este valami furesa dolog történt.

Volt egy új segédje az urának, bizonyos Mujkó nevezetű, fekete szemű, vad gyerek. Volt ez már minden a világon, sokat csavargott, vándorolt s hadd is volt, haramia is, utszéli fosztogató és udvari muzsikus, szóval valami egészen másfajta ember volt, mint a gazda, aki olyan volt, mint a sziklaszál.

De ha a gazda tudott egyet, ez is tudott kettőt, vagy hármat. Ennek az eszén sem járt túl senki s olyan ártatlannak látszott, mint aki a vajaskenyérnél is puhább.

Egy este mindenki az asztal mellett ült már, vagy kinek hogy dukált, a saját sarkán ült az eresz alatt s zabálta amit kapott, csak Mujkó nem volt sehol.

— Hol ez az ember — mondta a szép kovácsné skörülnézett a műhely felé. Csak úgy futtában, mert hisz ezer dolga volt és nem volt egy pillanatnyi ideje se.

A Mujkó ott ült a nagy üres műhelyben, magában, egy tőknél, amelyre a lovak lábát szokták feltenni patkoláskor.

— Hát te hol csavarogsz, gyere enni — kiáltott rá az asszony.

Mujkó meg se mozdult.

— No, tán a kakas etette a kenyéred.

Ezzel közelebb ment hozzá s a vállára tette a kezét egy picit s belenézett az arcába, úgy felé hajolva, hogy nem beteg-e.

Hát csak elállott szemé-szája: az ember sirt.

Még a lélekzete is elakadt.

— Neked mi a bajod?

Mujkó hallgatott.

— No, leragadt a nyelved?

— Bár leragadt volna — morogta Mujkó.

— Miért? Kid halt meg?

— Én ezt nem bírom tovább! — rivalt fel a legény — én ezt nem bírom tovább nézni! — s tele torokból, megdühödve tört ki belőle a szó! — Nem bírom tovább néni! értse meg! nem bírom tovább!

— Mi a keserűség? — kérdezte elképedve az asszony.

— Ezt a keserűséget; én ezt nem bírom, ha az isten ideszeged, akkor se. Nem... Hogy egy nemes emberi állat arra legyen kényszerítve, hogy hét pokolnak minden igáját ő huzza. Érti?!

Az asszony álmában sem gondolta, mire céloz a Mujkó, csak nézett rá egész megbántódva.

— Anyira agyon vagy verve? — mondta gunyosan.

— Én? — kiáltotta a Mujkó — én?! Nem magamról beszélek, értse meg. Hiszen mi itt abányan vagyunk, mind léhűtő naplopó bitangok vagyunk: itt

csak egy van, aki halálra van terelve, jobban meg van rakodva, mint egy nyáj öszvére.

Az asszony kezdett visszahökkenni s félénken húzódott hátra.

— Ez nincs istentől, ez ördögi cselekedet, ezt nem lehet nézni.

Az asszony isten tudja, hogy van, a hét év alatt soha se gondolt a fáradtságára, de az utóbbi időben mégis érezte, bár maga sem tudta, most már tisztán értette az embert s vér rohant az arcába s egyszerre olyan gyenge lett, hogy egész megszédült, mint aki a hegytetőn megy, megy előre, hátra s egyenesen felfelé s egyszer csak ott van a sziklaszál hegyin s alatta a szédültes mélység.

— Gyere enni — mondta hamar — a többi nem a te dolgod, alávaló.

— Nem megyek enni — ordította az ember — nem bírom lenyelni a falatot, megfúlok tőle: mi vagyok én: kutya? nincs nekem szívem? hogy én ne lássak és ne érezzek?... Mintha a keresztrefeszített UrJézusnak a halálos vért kellene vacsorára enni, úgy érzem én, ha nekem egy olyan asszonynak a föléből kell enni, akinek csak a vér és a munka jut és akin a szoknya sose suhog...

A szép kovácsné felszájával elmosolyodott s kihúzta magát, egyenes derekamegmőött, meglebbent, mint szélben a lilium. Még a kariával is a magasba kapott, mintha a kariával felé nyult a pusztai kézzel s azt mondta csendesen:

— No csak... hm... gyere csak be s ha van szemed, figyeld meg: ma még suhog a szoknya is...

Ezzel elszaladt, mert mégis azt hitte a láng az arcán, felgyújtja a műhelyt, az udvart s a kőfalakat...

Londoni levelek

IV.

Mit láttam?

Óriási szálló. Egy nagyobbacska város. Nem, egy kisebbecske állam, 7000 szoba, mind egyforma, egyablakos, tiszta, kényelmes, 7000 ágy, 7000 mosdó, 7000 csengő, 7000 villanylámpa, 7000 párna. Sajnos, nem kapok szobát, mind el van foglalva. Megállok az előcsarnokban s felvonók kattogása közben, a zsongó zajban gondolkozom, 7000 ember, 7000 fej, 7000 száj, 7000 tüdő, 7000 szív. A 7000-iknek már nem jutott hely. Ballagok tovább.

*

Hirtelenül bikanyaku, tetovált karu matróz ugrik le az Arthur Streeten s gépkocsijával mintegy eltorlaszolja a szűk utca bejáratát. Tornaringet visel, lobogó haját. Csak egy pennyt, hölgyeim és uraim, olyan mutatványt látnak mindig, melyet már India és Ausztrália is meghámult. Összevödök ötven-hatvan ember. Potyognak a rézpénzek az aszfaltra. A matróz körülud egy tucat tizenöt centiméter hosszú, vastag vasszöveget, hogy a közönség vizsgálja meg. Aztán letérdepel a földre, fogai közé harapja a zsebkendőbe bugyolált szöveget s egyenként meggörbíti. Állkapcái esikorognak. A zsebkendő csupa vér. Csöndben állnak a nézők. Semmi tetszésnyilvánítás, csak egy-egy méltányoló fejbólintás. *All right.* Egyik szöveget az erőművész átnyújtja nekem emlékül, hat pence ellenében. Körötte tombol a forgalom. Ilyen jelenet, mely itt mindennapos, otthon egy kis mezővárosban is elképzelhetetlen volna.

*

Tiszteletjétek a gyermekeket. Nem szabad őket kocsmába vinni. De esetleg a kültelki csapszék előtt csoportokban tanyáznak a kisdedek, akár az óvodák udvarán. A mama henn whiskyzik, őt várják. Tiszteletjétek a mamákat is.

*

St. James Theatre. Az *Interference* című detektívdrámát játsszák, talán már kétszázadszor, táblás ház előtt. A közönség naponta ácsorog a színházi jezszyekért, mint a budapesti úccán a háborúban vajért. Előadás, rendezés kitűnő. Maga a cselekmény oly átlátszóan gyermekes és bárgyu, hogy nálunk vidéken is kinevetnék. Mellettem egy pap komoly izgalommal, dadadó homlokérrel figyeli a mozzanatokat s a rózsás arcu, galambosz lady, aki előttem ül, törölgeti könnyeit. Felvonásközökben a nézőtér tapsol, az elragadtatás legnagyobb jeléül fütyül. Mit tehettem? Én is fütyültem. Teljesen egy véleményen voltam velük.

*

A kabaréban táncolnak, számoló lovat mutatnak be, színészkarrikaturákat, a buta amerikaiat meg egy boxmérkőzést. Két legény összezsap, félpercig villámgyorsan döngönyözi egymást, aztán a mérkőzést visszafelé pergeti, lassított ütemben, mint moziban látni. Régi ötlet, de kivitelezése ragyogó. A test elmésségét érzem. Egyébként sehol egy kétértelmű szó, kaján célzás a nőkre, semmi kacérság és sikamlósság. Legnagyobb humor az, ha valaki földre tottyan, vagy végigreped a nadrágja. Ezen apraja-nagyja percekig hahotáz, sivalkodva. Heh, kölcsön kellene kérni tőlük egy kis jókedvet meg tízezer fontot.

*

Lakáj lép ki a Regent Street egy palatájából, csattos lakkcipőben, térdnadrágban, aranypaszományos libériában. Ösz, de mozdulatai feltűnően ruganyosak. Amint közelebbről szemügyre veszem, látom, hogy haja ezüstösre van festve, a stílus kedvéért. Majd szoknyás skótok vonulnak örváltásra s előtűnk, a sor élén dudás halad, aki a középkor melabuját dudálja fülembe. Felelet arra, hogy mért oly közepesek színházai. Nekik maga az élet a színház.

*

A Bond Steeten áll egy vak ur, kifogástalan *home-spun* ruhában, fekete szemüveggel. Egyetlen szót sem szól, egyetlen jelet sem ad, hogy koldul. Tökéletesen mozdulatlan. Hideg, majdnem

szigorú. Nem törődik az alamizsnával, vele szemben eleve bejelenti teljes *désintéressément-ját*. Mellén villogóan fehér karton, melyet nyilván minden nap megújít, rajta rondirással, tussal gyönyörűen kipingálva: *Totally blind.* A tündöklő boltok negyedében, hol minden kirakat szavatul az áruk megbízhatóságáért, az arany, platina tisztaságáért,

döbbenetesen hat rám az üzletienség e szűkszavú megállapítása. *Ladies and gentlemen,* nem szélhámosság, valódi, hamisítatlan, százszázalékos vaktság. *Warranted!*

*

Ausztráliai alma, francia körte, gyarmati piszke, akkora, mint egy dió, nagy, nyugatindiai banán, aztán feketehéju né-

ger-banán, belga szardínia, dán vaj, nagykörösi uborka, minden, amit szemzsj megkíván. Másként a londoni boltok nagyjában olyanok, mint a miénk. Egy különbséggel. Nálunk az üzletekben mindenütt ki van írva: *English spoken.* Náluk sehol. De azért itt is beszélnek angolul.

Kosztolányi Dezső

Hamilton kapitány csütörtök estig nem érkezett meg a kanadai Ottavába

Semmi hír az angol oceanrepülőkről — Nagy fogadtatást készítenek elő a San-Rafael utasainak

Newyorkból jelentik: Hamilton kapitány gépe a San-Rafael amerikai időszámítás szerint éjjel két óraker, közép-európai idő szerint reggel nyolckor sem érkezett meg Kanadába. A pilóta késését az erős ellenszéllel és a kedvezőtlen időjárassal magyarázzák és biztosra ve-

szik, hogy

a San-Rafael amerikai időszámítás szerint reggel hét óraker, európai időszámítás szerint délután egy óraker megérkezik Kanadába.

Ottavában nagy előkészületeket tettek az oceanrepülő fogadtatására; a várost

főlhogózták és Ottava fölött aeroplánok keringenek és várják a San-Rafael érkezését.

Hamilton felesége, aki Newyorkban lakik, Ottavába utazott férje elé,

akinek sikerében föltétlen bizik.

A délkinai csapatok megverték az északiakat

Megfordult a hadiszerencse Kinában

Londonból jelentik: A *Times* shanghaii jelentése szerint a kínai hadseregen megváltozott a helyzet és a déli csapatok mindenütt fölénybe kerültek.

A *hankau* hadsereg, amely 40.000 emberből áll, heves elenőffenzívát indított és

Szun-Csuán-Fang csapatait nyugati irányba visszavetette.

Az északiak *Pukau* irányában hátrálnak és rövidesen kénytelenek lesznek a várost kiűriteni.

Szun-Csuán-Fang erősítéseket kér *Csang-Cso-Lin* tábornagtól.

A noviszádi repülő halálútja az arlbergi szorosban

Uzelac Teo repülőszázados e mondja a noviszádi repülő zürichi utját, a repülőversenyen bemutatott bravurokat és Petrovics Zsivorád alezredes és Pajevics főhadnagy pilóta eltűnését az alpesek fölött

Noviszádról jelentik: Noviszád egész társadalma a legújabb tragikus repülőszerecséltenség hatása alatt áll. A Bácsmegeyi Napló noviszádi szerkesztőségének telefonja napok óta állandóan csilingelt és se vége, se hossza nem volt a folytonos érdeklődésnek. Mindenki azt akarta tudni: van-e hír az Alpesek ködében eltűnt noviszádi repülőkről. A petrovaradimi repülőparancsnokságon is napok óta nagy izgalommal várták az érkező rádióhíreket és az utolsó pillanatra, amikor már senki sem mert hinni abban, hogy a hős pilóták élve kerülnek meg, még mindig makacsul bíztak valamilyen csodában, amely parancsnokuk megmentésének hírért hozhatná. Koss József őrnagy, a hírszerző osztály parancsnoka és *Bakics* százados készséggel álltak a sajtó szolgálatára és csak arra kérték a sajtó munkásait, hogy ne közöljenek ellenőrizhetetlen és megbízhatatlan híreket, nehogy a szerecséltlen alezredes feleségét és két apró gyermekét, akik utban vannak dubrivnik nyaralásukból hazafelé, időelőtti riasztó hírekkel megrémítsék.

Sajnos a riasztó hírek igaznak bizonyultak. Szerdán délben a zürichi nemzetközi repülőversenyen résztvevő noviszádi pilóták visszaérkeztek Noviszádra, ahol bajtársaik, hozzátartozóik és egész Noviszád lakossága türelmetlen izgalommal várták őket és alig néhány óra múlva jött a szomorú, tragikus hír, hogy a jugoszláv aviatikának újabb két halál-áldozata van: Petrovics Zsivorád vezérkari alezredes, a harminchat éves kitűnő parancsnok és egy reményteljes fiatal, bátor, repülőhadnagy: a huszonnégy éves Pajevics Dragutin...

*

Szerda délben, valamivel egy óra után három repülőgép motorjának hangos berregése vonta magára a figyelmet. És ha Noviszádon ez nem is újdonság, hisz nap-nap után sok repülőgép kovályog a légűrben, szerdán, mintha mindenki leste-várta volna, hogy ez a berregés a szerecséltlen hazatért pilótáink érkezését jelentse. És tényleg a Jugovics Jován alezredesről, a noviszádi repülőezred hős halálhált volt parancsnokáról elnevezett repülőterén három Zürichből hazatért repülőgép ereszkedett le és a kiszálló pilótákat bajtársaik és a hozzátartozói ölelték a keblükre. Elsőnek a hősiességéről ismeretes Uzelac Teo pilótaszázados ugrott ki. Fiatal felesége hozzárohant és

szeretettel megölelte és megcsókolta. A bajtársak ölelték azután magukhoz és tartották hosszú ideig karjaikban...

*

Egy órával utóbb már lakásán fogadott és a fiatal, hős pilóta, aki nyugodtan szívta a Svájc-ból magával hozott Laurens-cigaretteket, mintha utjának végső szakasza nem is lett volna olyan idegjesztően veszélyes. Nyugodtan mondotta el zürichi utjának történetét, annak minden élményét, veszélyességét és ami őt is legjobban lesújtotta, parancsnokának tragédiáját. Bár akkor még szeretettel hitte, remélte, hogy Petrovics Zsivorád és Pajevics Dragutinról jön még úrvendzöttő hír, hogy élnek...

— Augusztus tizedikén indult el a noviszádi eskadrille Zürichbe, a nemzetközi repülőversenyre. Hat gépen kilenc pilóta indult. Hatan három kétüléses, hárman egy-együléses repülőgépen. *Markovics* Jankó százados motordefektus érte, le kellett Zagreb előtt szállania és bevárta a noviszádi hangárokból utána küldött másik gépet. Másnap Zagreb-ből elindultunk a második szakasz megfételére: *Udinche*. Másfél óra alatt ott voltunk. Az *udinai olasz repülőkre* mérv kimért katonai lessésséggel fogadtak. Mi benzint szedtünk fel, megolajoztuk gépeinket és nyomban továbbrepültünk Milánóba, ahova nagy viharban este háromnegyed hét óraker érkezünk. Ott már szívesen fogadtak bennünket. A repülőterén jugoszláv lobogó lengett. Az estét olasz bajtársainkkal a városban töltöttük és mert másnap délelőtt nagy vihar volt, csak délben indultunk tovább, rekivágtunk az Alpeseknek és déli egy óra 05 percker a Zürich—dübendorfi repülőterén voltunk, ahol nagy ünnepélyességgel fogadtak. Két napig pihenünk.

Augusztus tizenötödikén kezdődtek a nemzetközi versenyek. Elsőnek a svájci háromszöget: Zürich—Thun—Belanzoni—Zürich kellett berepülni. Csak 140 kilométer, de nagyon nehéz terep, csupa 4000—4300 méteres hegyek felett. Amint ismeretes a 35 jelentkező közül csak a jugoszláv eskadrille volt tökéletes. *Gradičnik Ferdő százados érkezett egyedül, valamennyi résztvevő közül Zürichbe vissza, de a versenyt megsemmisítették*, mert a versenybíróság a nagy vihar miatt a versenyt hatította. A jugoszláv pilóták nevében óvást emeltem a verseny megsemmisítése miatt. Három repülőgép

összetört, kettő eltűnt és Ackermann, a svájciak bészkesége egy mocsárban kényszerleszállást eszközölt, pedig ha valaki, ő ismerte a svájci Alpokat. Bözemből, ahol leszállt, csak másnap tért vissza. A svájci lapok a *ni Gradičnikunkat* a »nap hősenek« nevezték el. A nagy vihar miatt csak harmadnap tartíhatták meg az újabb rendezett versenyt.

Az akrobatikai versenyen nehéz hadigépekkel vettünk részt, míg a többiek könnyű, e célra készült gépekkel startoltak. Klasszikus akrobatikával, loopíngokkal, dugóhúzóereszkedéssel, tonneauval kezdtek. Másnap volt a selejtező. Mindenki azt mutatta be, amit tudott. Nehéz, ötszáz löerős Devoifinainkkal óriási hátrányban voltunk. *Fronvall*, »a levegő királya« saját, ecétra épült könnyű géppel indult. Világhírű légiakrobata. Nemkevésbé világhírű a németek reprezentánsa: *Fieseler*, aki »Raab Katzenstein« nevű saját gépen végzett addig sohasem hitt bravurokat. Teljesen hátrá fordított géppel 10 perc 52 másodpercig maradt a levegőben és repült ilyen módon és megdöntötte teljes öt percer az addigi 6 perc 02 másodperces világrekordot. Fieseler az első repülő a világon, aki a loopíngot előre fordulva csinálta. Azt hittük, hogy szemfényvesztés, mert mindenki azt hitte mindaddig, míg nem láttuk, hogy ez lehetetlen. Minden aerodinamikai törvény és fizikai tétel ellene szól. De ő megtette. Elmondta nekem, hogy három-négy hónapig próbálta és csak három héttel a verseny előtt sikerült először. Ahányszor megkísérelte, oly nyomás nehezédett a fejére, hogy a száján, orrán, füleén ömlött a vér és félperckerig utána eszméletlen volt. A versenyen is vérzett a szája és orra és füle és 15—20 másodpercig eszméletlen volt, de elkapta a gépet és egyenesbe hozta. Ez volt a verseny legnagyobb attrakciója. A döntőversenyben balszerencse üldözte és a legegyszerűbb figurája sem sikerült, azért kapta csak a második díjat. *Fronvall* mögött, a precíz mutatványival ejtett bámuló. Egy francia: *Doret* reméltebecsület közönséget, mert állandóan 4—5 méterre a fejek felett loopíngolt. Feltűntek Fokkeren jött hollandusok, akik órák voltak állandóan zárt csapatban, mint csak egy gép lett volna, egyszerre loopíngoltak és akrobatizáltak. *Öt* Boeszlay lengyel százados. *Peking—Varsó* repülés hőse br...

produkált. Az olaszok 8 géppel jöttek és négy ment tönkre, a csehek négy gépe közül egy, a lengyelek három gépe közül kettő. **Egy svájci főhadnagy a Gotti-hard luxusság csucsába ütközött és szörnyen halt.**

— Volt egy verseny, amelyen öt méter magasságban drótor feszítettek, alatta kellett elrepülni és ötven méterrel tovább egy másik öt méter magasságú drótt felett. **Bonert svájci főhadnagy lezuhant és meghalt. Egy francia kisaszszony: Blanyville a repülőgép szárnyaira ült és így repült kifestett arccal, de mindent mosolyogva.**

— Harmincezer néző volt a repülőversenyen, de a körüllevő hegyek fekeletietek a néptől. Ballonverseny is volt és **Romandi pilóta tréfából Németországba szállt el vele.**

— A Zürich—Milano—Zürich versenyen **Arasor** francia pilóta, a Páris—karasi távrepülő és **Schröder** német Junkerrel, amelyen 32 utast vitt, vett részt. Arasornak motordefektusa volt és Schröder egyedül kényelmesen tette meg az utat, amelyért 30.000 frankot és 12.000 frank értékű díszlevelét kapott.

— Egy svéd repülő: **Okonor** főhadnagy három géppuskával, bombákkal loopingolt és akrobatizált. A verseny mintaszerű kulturával volt rendezve. A repülőter berendezése a legmodernebb.

— Augusztus 22-én pihentünk, az utána való napokon olyan vihar volt, hogy hazaindulásra nem is gondolhattunk. Egész nap a hangárok előtt ültünk és lestük az idő jobbrafordulását.

— Szombaton, augusztus 27-ikén indultunk el Innsbruckba. **Sulyos felhőrekezdtek az égbe**, de elindultunk. Arlberg körül zárt, átláthatatlan felhőrétegbe kerülünk. Arlbergnél két háromézer méteres sziklafal között kellett az utat választanunk. Az arlbergi szorosban, mely helyenként alig volt szélesebb ötven méternél, sűrű köd volt. **Előt remlt Petrovics Zsivorád alezredes**, mi zárt csoportban, alig néhány méterre egymástól utána. Egyszerre látjuk, amint **parancsnokunk beleforakodik a felhőbe**, hogy azon áthatolva, kikerülhessen, de vissza kellett térnie. Az arlbergi szoros egyre szűkül. Vigyáznunk kellett, hogy a felhők mögé kerülve, ne ütdjünk a sziklába. **Petrovics alezredes magasba emelte a gépét és ötezer méterre fel emelkedett.** Akkor látjuk utólagára... En lánya a kétségbeesett helyzetet, alig negyed órára Innsbrucktól visszarepültem Zürichbe. Azt hittem, a többi öt gépet is ott találom, de egyedül voltam, nyomban felhívta Innsbruckot. Ugyanakkor **Lukavics** Kamilló százados Zürichet hívta. En voltam a telefontól. Egyszerre kérdeztük, hol vannak a többiek. Akkor tudtuk csak, hogy három gép csodás módon megérkezett Innsbruckba. Utánam **Vidale** Oszkár is újból Zürichbe tért vissza. Akkor tudtuk meg, hogy Petrovics eltűnt... Vidale három és fél óráig kóválygott a levegőben.

— En Zürichben, a többiek Innsbruckban azonnal megmozdítottunk minden elképzelhető Petrovics alezredes felkeresésére. **Repülő, rendőrök, pénzügyőrök, katonák keresték mindentel az eltűnt gépet.** Tudtuk, hogy Petrovics csak déli egyig maradhat a levegőben, több benzine nem volt. Kinos órák teltek el. Az arlbergi meteorológiai állomás rádióon kérdést intézett Zürichbe, hogy kik azok a vakmerők, akk ilyen felhők között az arlbergi szorosban ide-oda repülnek. Hallják a motorukat, de nem látják gépet, olyan sűrű a felhő.

— Amíg a kutatás folyt, mi másnap Innsbruckba repültünk. Az arlbergi szorosban sokáig köröket írtam le, kerestem a parancsnokomat. Hiába Innsbruckba érve az ottani parancsnok: **Ecker** alezredes maga indult gépével Petrovics alezredes keresésére. Eredménytelenül. Még aznap Grácba repültünk. Átrepültünk a Tauernnek, a Grosslochnert, a Venedigert. **Csak iránytűnkön tájékozódunk, olyan sűrű volt a felhő.** Grácban a Noviszdáról odaérkezett orosz közök emigránsok lóháton fogadtak minket. Nemzetközi lovasmútárványtra mentek és megvártak bennünket, hogy üdvözöljenek. Kedden reggel Grácból Zagrebba repültünk. Negyven perc alatt tettük meg tíz háti szélről kísérve az utat. Szerdán reggel akartunk Noviszdára repülni, azonban a rossz időjárás miatt csak délben indulhattunk. Akkor is olyan nagy köd volt, hogy eredeti utirányunktól letérve, csak a Száva felett repülhettünk, állandóan ötméteres magasságban. Markicevics és Vidale századosok vissza is fordultak, mi három repülőgépen szerencsésen megérkeztünk Noviszdára. A visszatért másik két gép csütfőnön jön. De mi van Petrovics alezredessel. Csak élnek. Ami nincs kizárva, lehet, hogy hőmezőre jutottak és még élnek. **Adja Isten...**

A beszélgetés véget ért. Elmentem. Egy órával utóbb visszasiettem Uzelac kapitányhoz, hogy közöljem vele a szomern hirt, amelyet akkor kaptam, hogy Petrovics alezredes és Paievics főhadnagy már nem élnek. Az egyiket, a fiatal főhadnagyot összetört tagokkal, Petrovics Zsivoradot külső sérülések nélkül távolabb a repülő roncsaitól, jég-gé fagyva holtan találták.

Uzelac kapitány, a levegő hőse, könnyes szemekkel szótlanul nézett maga elé.

Valamivel később a Dubrovnikról hazazérkezett özvegy Petrovics Zsivoradné lélekszakadva sietett át Petrovaradinba, a repülőparancsnoksághoz megtudakolni, hogy jött-e hír az uráról.

Hivatalosan még semmi — mondták neki és az alezredesné szótlanul maga alá meredt szemekkel nézett a távolba, talán az Alpések felé, vajon visszajön-e???

Két apró kis árva hiába várja haza az édes apját...

Mayor József

Az oroszok fejjve eket vásárolnak Amerikában

A washingtoni kormány nem helyesli, hogy amerikai cégek katonai puskákat szállítsanak Oroszországnak

Washingtonból jelentik: Az államkormány közölte azokkal az amerikai cégekkel, melyek a szovjetkormány részére 150.000 katonai fegyvert akarnak szállítani, hogy **nem helyesli az Oroszország számára történő fegyverszállításokat.**

Az amerikai cégek egyetértésben az orosz ügynökökkel, elhatározták, hogy megkísérik a rengeteg katonai löveg-beruházását, hogy ezáltal **biroli határozatot provokáljanak az államkormánytal szemben.** Az eladó felek ügyvédjei ezzel egyidejűleg arra törekszenek, hogy **békes úton bírják az államkormányt tiltakozásának visszavonására.** A védők abból indulnak ki, hogy Oroszország felé nincs tilalom a fegyverszállításokra, az államkormány álláspontja tehát **törvénytelen.**

Az Unió üzleti körében nagy érdeklődéssel várják az érdekes konfliktus végét, mert ezzel eldől, hogy **az amerikai államkormány a jövőben ellenezheti-e az orosz üzleteket.**

Levegőbe röpült egy petróleumtank

Egy részeg matróz borzalmas robbanást idézett elő Strasburg mellett

Strasburgból jelentik: A Rajnán csütfőnön délután felrobbant egy petróleum tankhajó, mely kilencszáz tonna nyers petróleumot szállított.

A borzalmas robbanást egy részeg matróz könnyelműsége okozta. A matróz, aki a tankhajó mellett horgonyzó Strassburgon szolgált, késő éjszaka tért haza és tévedésből a tankhajóra szállt föl. A sötétben gyufát gyújtott és úgy próbált tájékozódni a fedélzeten. Az eldobott gyufa petróleumot ért és a hajó pillanatok alatt lángtengerbe került, majd rettenetes detonációval felrobbant.

A részeg matróz szörnyethalt. A tankhajón többen tartózkodtak: a kapitány, annak huga és hároméves leánya és három matróz. Mikor a hajó személyzete a tüzet észrevette, minden tévovázás nélkül a vízbe ugráltak. A három matróznak, akik először ugrottak be a Rajnába, közvetlen a robbanás után sikerült kimenekülniök a víz felszínén égő petróleum lángtengerből. A kapitány huga hatéves lányával később ugrott a vízbe, amikor a lángtenger teljesen körülvette a hajó roncsait. A kapitány mentőövet hajtított le nekik, amelynek segítségével a lángtengeren keresztül kivergődtek a partra, de mindketten súlyos égési sebeket szenvedtek. A hajóról utolsónak a kapitány ugrott le, akinek nem sikerült keresztüljutni az égő petróleumlávan és elmerült a habokban.

Az anyagi kár megközelíti a kétmillió forintot.

Kettős

rablógylkosság Newyorkban
Az áldozatok egy építési vállalkozó és egy vendégfős

Newyorkból jelentik: Két rablógylkosság történt Newyorkban. A Jerome Avenue fölött átvezető hid pillérei között **Rufft** harmincöt éves mérnök holttestét találták meg. A mérnök, aki egy építési vállalat vezetője volt, előző este ötezer dollárral a zsebében autón elindult egyik épülőfélben levő házhoz, hogy kijesse a munkabéretet. A Jerome Avenuen egy autó kísérte, amelyből közel a hidhoz **kiszállt egy ember, megállította Rufft autóját és felszóllította a mérnököt, hogy fovesse a hid alá.** Az ismeretlen itt nekitámadt a mérnöknek, **több késszurással megölte, aztán kirabolta.**

A másik gyilkosságot Newyork közelében levő mezőn fedezték fel. A mezőn dolgozó munkások egy **ruhátlan holttestre bukkantak, amelynek fele hiányzott.** A rendőrség megállapította, hogy az áldozat **Patty**, dúsgazdag olasz vendégfős, akit Newyorkban gyilkoltak meg és holttestét autón szállították ki a környékre. A holttest mellett egy autót találtak, de vérvonok nem voltak rajta.

A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak, hogy a rablógylkosság teteseit kézrekerítsék.

A tanítók tüzfája

A jövőben is megkapják a természetbeni fűtést

Beogradból jelentik: Az idén életbe lépett új pénzügyi törvény kapasan a közoktatásügyi miniszter május hónapban községi és tartományi iskolaszékek szervezésére vonatkozó új szabályzatot becsátott ki, amelynek több pontja a tanítók szempontjából sérelmes volt, sőt a törvénybiztosította jövedelmeket is részben beszüntette. A legnagyobb elégedetlenséget a fűtőanyag és a természetbeni lakás elvétele kellette a tanítók körében. A szabályzat igazgatónak biztosított lakást és fűtést egész évre, míg a tanítókról és tanítónőkről nem gondoskodott, holott az iskolai törvény minden tanítónak és tanítónőnek biztosít természetbeni lakást vagy megfelelő lakbért és fűtést.

A beogradi tanítói közgyűlés és a szkopljai tanítói kongresszus határozata alapján küldöttség kereste fel a közoktatásügyi minisztert és memorandumot nyújtott át neki kérve a sérelmes rendelet visszavonását. Pérics Ninkó dr. közoktatásügyi miniszter a küldöttségnek kijelentette, hogy az utasításnak erre vonatkozó pontját sokan rosszul értelmezik és így származhattak félreértések holott a tanítók törvényes jövedelmét nem lehet megrövidíteni. A tanítók nagy meglepedésére most megjelent az új rendelet, amely szerint az új iskolai törvény meghozataláig továbbra is minden tanítónak és tanítónőnek jár a természetbeni fűtés.

A pravoszláv lelkészek a második nőülési jogáért

Egyházi kongresszus Bitolyban

Beogradból jelentik: Bitolyban szerdán kezdődött a pravoszláv lelkészek nyolcadik kongresszusa. A kongresszuson mintegy kétszáz lelkész vesz részt az ország minden részéből. A megnyitó ünnepségek és beszédek után **az egyik lelkész azt indítványozta, hogy töröljék azt az egyháztörvényt, amely tiltja, hogy a görög keleti papok másodsor is megnősüljenek.** Indítványához a lelkészek egyrésze csatlakozott, a másik része pedig hevesen tiltakozott ellene. Az indítvány felett hosszas vita fejlődött ki. A görög keleti lelkész tudvalevőleg csak egyszer nőülhet meg és felesége halála esetén, újból nem köthet házasságot. A kongresszus elnöke, a bitolji püspök, tiltakozott, hogy ezt a kérdést tárgyalják, mert nem volt a kongresszus napirendjére tűzve. Az egyik lelkész felszóllította, elmondotta,

hogy maga a patriarcha is a másodsorú papi nőülés mellett van.

Végül **Zsikics Szima** knjazsevaci lelkész szólalt fel, aki nagy beszédben fejtegette a másodsorú házasság megegyedésének szükségességét és az özvegy papok szociális helyzetét. Beszéde után, melyet kitörő lelkesedéssel fogadtak, **Zsikics azt indítványozta, hogy jelöljenek ki egy küldöttséget és öfelségétől, mint a pravoszláv egyház fővédőjétől, mint a kérdésnek az eldöntését.**

A kongresszus szombathig tart.

HIREK

LIFKA-MOZI. Szombat, vasárnap, hétfő: szezonnyitó előadás. **Hugette Duflos** látványos luxusfilmje: **Szezelem**, Pierre Fondaine regénye.

— **Kinevezés.** Kikindáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter **Popovics Jászó** kikindai elemi iskolai igazgatót tanfelügyelőnek nevezte ki Kikindára.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Az idő váltakozó jellege mellett további javulás várható.

— **Kinevezések.** Beeskerekről jelentik: Az igazságügyminiszter **Podgradski Iván** végzett jogászt **Beeskerekre** törvényszéki jegyzővé, **Nikolics Gyökő** pancsevói járásbírói pedig **Beeskerekre** törvényszéki bírónak nevezte ki.

— **Pershing tábornok az új amerikai elnökjelölt.** Newyorkból jelentik: Az amerikai legionáriusok elhatározták, hogy akciót indítanak **Pershing tábornok** mellett, hogy a legközelebbi elnökválasztásra őt jelöljék. A tábornok a világháboruban főparancsnoka volt az Európában harcoló amerikai csapatoknak.

— **Felvétel a beogradi állami adóügyi iskolába.** Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter rendelete értelmében az adóügyi vezérigazgatósága szeptember 15-iki határidővel felvételi pályázatot hirdet a beogradi állami adóügyi iskolába, amely középfokú szakiskolának felel meg, két évig tart és sikeres elvégzése második kategóriájú adóhivatali tisztii állások betöltésére képesít. A tanév október 1-én kezdődik. Bővebb felvilágosítást ad a **Direkcija Poreza** Min. Finansije Beograd.

— **Pusztító viharok Romániában.** Bukarestből jelentik: Az egész országban nagy pusztítást okozott a szerda éjszakai vihar. A táviró- és telefonforgalomban zavarok álltak be és Bukarest egy időre teljesen el volt vágva a külvilágtól. Jassyban a vasuti forgalom 12 óráig át szünetelt. Számos ház bedőlt, különösen a regati városokban, ahol az orkán legjobban tombolt. Moreanban a villám heitött egy petróleumforrásba és azt felgyújtotta. Szezerinben három katonát süjtött halálra a villám.

— **Markovics Sztójána Oroszországba megy.** Zagrebből jelentik: A zagrebi női fegyházból megszökött **Markovics Sztójána** a napokban Bécsből levelet küldött a cetiniei törvényszék elnökének, akivel közli, hogy sikerült barátai segítségével átszökni a határon. A zagrebi rendőrség megszüntette a nyomozást és jelentést tett a zagrebi törvényszéknek, mely a maga részéről az igazságügyi és külügyminisztérium után megkeresést intézett az osztrák hatóságokhoz **Markovics Sztója** kiadatása iránt. **Markovics Sztója** valószínűleg Oroszországba fog utazni nagybátvja, dr. **Markovics Vukasin** orvos után, aki hasonló körülmények között szökött meg Jugoszláviából és jelenleg mint a szovjetkormány kiküldöttje tartózkodik Kinában.

— **Nem pusztít többé a moly.** Berlinből jelentik: A lipesei őszi vásáron egy berlini cég korszakos találmányát állította ki. Hosszu kísérletet után, amelyeket a cég **J. G. Farbennel** végeztetett, sikerült a gyapotfonálnak olyan megne-mesítését végrehajtani, hogy a moly a jövőben egyáltalán nem tehet kárt benne. A fonalat kezelő szert eulának hívják. A találmánynak nagy jelentősége van a gazdasági életben.

— A jugoszláv újságírók Nesztoranak 40-ik születésnapja. Splithől jelentik: Szerdán ünnepelte 80-ik születésnapját Don Biankini Juraj, a jugoszláv újságírók nesztora. Biankini nevéhez fűződik a dalmáciai jugoszláv nemzeti mozgalom megalapításán minden nevezetesebb momentum. Eleinte pálya pályára készült, de még a múlt század hetvenes éveiben újságíró lett, éveken keresztül főszerkesztője volt a zadari Narodni List-nek, tagja a dalmáciai tartománygyűlésnek és a bécsi Reichsrathnak, melynek legkiválóbb szónokai közé tartozott. 1918-ban az olaszok internálták, majd szerkesztőségét szétrombolták és csak hosszadalmas tárgyalások után nyerte vissza szabadságát. 1920-ig tagja volt az ideiglenes nemzetgyűlésnek s mint ilyen elnöke volt az 1919. évi Davidovics-féle demokrata-szocialista kabinetnek. Megalakulása óta elnöke a Jadranszka Sztrassának, jelenleg igen szűkös viszonyok között ezerötszáz dinár nyugdíjjal. Splithön él. Nyolcvanadik születésnapja alkalmával a király a Szent Száva-rend első osztályával tüntette ki és meleghangú üdvözlőlevelet intézett Biankinihez.

— Kinevezés. Szomborból jelentik: A belügyminiszter dr. Jugedics Jován szombori ügyvédet a bácskai főispán mellé főügyésznek nevezte ki.

— Német bírák és ügyvédek a halálbüntetés ellen. Berlinből jelentik: Több száz ismert jogtudós, bíró és ügyvéd a birodalmi gyűléshez kérték terjesztett be, hogy az új német büntető törvénykönyvből töröljék el a halálbüntetést.

— Fiumei bankigazgató tragikus halála Budapesten. Budapestről jelentik: Csütörtökön délután a Várház-köruton észszeresen egy idősebb jólöltözött férfi és meghalt. Fischl Guido hatvan éves fiumei bankigazgató, akit szívizéledés ölt meg.

— Megtámadták Baumgarten Ferenc végrendeletét. Budapestről jelentik: Baumgarten Ferenc, a híres magyar mecénás a múlt évben halt meg, aki Otát rafűredem, mint ismeretes, tízmilliárd értékű vagyonát végrendeletileg magyar írónak hagyta. Az elhunyt két fivérének különben dr. ... dagok, megtámadták a végrendelet teresétüket azzal indokolták, hogy Baumgarten Ferenc már nem volt épelméjű, amikor végrendeletet készített. A budapesti törvényszéken szeptember 17-ikén fogják tárgyalni a keresetet.

— Vagonfőosztatók a ervenkai vasuti állomáson. Novisadról jelentik: Ervenkán szombat éjszaka ismeretlen tettesek nyolcszáz kilogram cukrot lopnak ki egy beöltözött vasuti kocsiából. A lopást csak másnap vették észre. A csendőrség nyomozást indított és sikerült a kukoricásban az egész lopott cukrot megtalálni, amelynek értéke tizenkétezer dinár. A tetteseknek nyoma veszett.

— Izgalmas északai hajszava a Tiszán. Szegedről jelentik: Izgalmas hajszava folyt le szerdán éjjel Szeged alatt a Tiszán. Egy foglalkozás nélküli lakatossegéd egy mozdonszékot lopott Szegeden és azon Jugoszláviába akart szökni, de elfogták. A szegedi strandon a fürdőház mellett volt lehorgonyozva az „Argos” nevű elegáns motoros csónak, amelyet kirándulásokra használtak. Varga Zsigmond lakatossegéd éjjel felpofozta a kis hajó a felszedte annak horgonyait és lassan lefelé ereszkedett a Tiszán. A vasuti hidnál azonban az utaszkatónak észrevették és üldözni kezdték Varga amikor lüldözni közelébe érték, a vízbe vetette a hátát, de kifogták és letartóztatták.

Jadranska Plovdba D. D.
Trgovačka Tengerhajózási R. T.
Sušak

Viasz em JADROPLOV.
A hajó a nagy szövegű gőzhajó, Rendesen a hajójáratot az Adriai tengeren elegáns és gyors és gőshajókat, Gyorsjárókat, „Dana”-k, „Aba” és az őss és fűrdőhelyek. Da méltó a gyors személy 3 órán belül minden vasárnap 6.45 órakor a 2 órával „Karadlorija” gőshajó és minden csütörtökön 14.45 órakor a „Zagrba” gőzhajó, közelebb a „Dana”-k és a hajókat gyorsvonatok. Állandó pórhajók, hajók, személyes és teherszállításban Triest, Albánia, és Görögország.
Igaz atóság Sušak.

Kihallgatták az Erdélyi-ügy koronatanúját

Lőw Zoltán budapesti bankigazgató felesége terhelő vallomást tett dr. Erdélyi ellen

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség már ötödik napja nagy apparátussal nyomoz Forgács Anna rejtélyes halálának a felderítése érdekében. A bűnügy rendkívül nagy érdeklődést keltett és a Leirer-ügy óta nem volt ilyen izgalmas bűnügyi szenzációja Budapestnek. Csütörtökön Budapestre érkezett Lőw Zoltán budapesti bankigazgató felesége, aki együtt töltötte a nyarat dr. Erdélyivel és Forgács Annával. Löwnét, aki az ügyben koronatanúként szerepel, csütörtökön kihallgatták a rendőrfőkapitányságon.

Lőwné elmondotta, hogy dr. Erdélyi-vel Millstadthban ismerkedett meg és csaknem állandóan együtt volt velük. Kijelentette, hogy azon a napon, amelyen Forgács Anna meghalt, dr. Erdélyi nem tennisezett, amint ő állítja hanem délelőtt tízenegyszer kelt fel és azt mondta dr. Gállynak:

— Feleségem jobban érzi magát, de még alszik és így nem hóbortgom, hanem lemelegyek a strandra.

Háromnegyedeig a strandon is volt és akkor tért haza Gállyal, de az aszszony már halott volt.

Lőwné vallomása azért jelentős, mert dr. Erdélyi és Gálly azt állították, hogy Löwnével együtt állandóan az aszszony betegágyánál tartózkodtak és az aszszony halála napján hármasharmadon tenniseztek és onnan is együtt tértek haza.

Az ellentmondó vallomások tisztázásáért a rendőrség Löwnét szembevitte a fogja dr. Gállyal és dr. Erdélyivel. Az ügyészség csütörtökön indítványt tett a vizsgálóbíróknak, hogy dr. Erdélyi hitvesgyilkosságot és magánokirathamisítás miatt helyezze előzetes letartóztatásba.

A vizsgálóbíró pénteken vagy szombaton dönt az ügyészség indítványáról.

Botrányba fulladt Radics beográdi népgyűlése

A több ezer fős tömeg nagyrészt ellenpártiakból állott, akik lehetetlenné tették a gyűlés megtartását. Radics István el sem ment a gyűlésre

Beogradból jelentik: Radics Istvának csütörtök este fél nyolcra

a Jadrán-szállója nagytermében hirdették meg a népgyűlést az orjúnások és sztrázások megakadályozták.

Maga a terem is alkalmatlan volt a gyűlés céljaira, miután a harminc méter hosszú helyiség csupán négy-öt méter széles, mellékkülsővel nélkül, úgy hogy a legkisebb incidens is súlyos következményekkel járhat. Hét óra előtt már zsúfolásig megtelt a terem és a szálloda előtti tér, de

a Radics-párt beográdi hívei közé nagyon sok ellenpárti, különösen orjúnások és sztrázások keveredtek.

A szálló előtt hőmpölygő tömeg nyolc órára már három ezer főre emelkedett, de nagyobb részük csak érdeklődő vagy rendező volt.

Mikor a Radics-párt vezetői látták, hogy kisebbségben vannak, igyekeztek nagyobb helyiséget keresni és

át akarták menni a Petrograd-vendéglő helyiségébe, de a rendőrség ezt nem engedte meg.

Radics István értesítették a helyszínről és ezért

nem is jelent meg a gyűlés színelől, hanem a parlamentben várta be a jelentésnyeket.

Félnyolc után megérkezett Radics Pavle Dr. Jevics Szekula mintenegről képviselő és a társai állították társaságban.

A Radics-párti csoportot az utcán nagy lármával fogták és egyes kijakítások hallatották Radics István ellen.

A teremben szintén feszült volt a hangulat, de mégis megkísérelték a gyűlés

— Nem nősiült. Szóba Márton társulata szombaton és vasárnap a Nőkör színpadán előadja Szent Bálának Budapesten nagy sikert aratott „Nem nősiült” című vígjátékát. Jegyek korlátolt számban Krécsi könyvkereskedésben kaphatók.

— Fenntartható-e a szombori kereskedelmi iskola? Szomborból jelentik: Mehmed Szpalo kereskedelmiügyi miniszter megbízásából Szomborba érkezett dr. Korencics Dávid, a miniszterium szakoktatói osztályának főnöke, hogy a helyszínen tanulmányozza, vajon fenntartható-e a szombori felső kereskedelmi iskola, amelyet tudvalevőleg minisztertanácsi határozattal megszűntettek. Dr. Korencics szombori tartózkodása alatt tárgyalni fog a városi tanácsal, a Lloyd és a termény-főnöki igazgatóságával, valamint egyéb gazdasági érdekeltségekkel.

— Németországban táviratilag lehet virágokat küldeni. Berlinből jelentik: Nemrégiben vezette be a német posta a gratulációs táviratokat, amelyeket esemény díjért különösen díszes nyomtatványon kézbesített ki a címzetteknek. Ennek az újításnak sikerén felbuzdulva egy Müller nevű vegesacki postafelügyelő javaslatára a német postánál táviratilag virágcsokrokat is lehet rendelni. A megrendelő pontosan megadja a nevet és címet, kifizeti a virágok árát és egy márká illetéket. A távirati úrlapra virágmegrendelés esetén csak ezt a két betűt kell írni: BU (Buketted rövidítés). A rendeltetési helyen a posta egy szerződöttetett kertésznel megrendeli a virágokat és gondoskodik arról, hogy azokat rövid időn a táviratküldő címzésére a címzethez.

— Új telefonvonalak a Bánáthán. Novisadról jelentik: A noviszdai postai igazgatóság Jasa-Tomics és Nincscsevó között közvetlen telefonösszeköttetést létesített. A két község, amelyek csak hat kilométernyire vannak egymástól, eddig nagyon körülményesen tudtak egymással telefonon érintkezni. Ugyancsak közvetlen telefonvonalat állítottak fel Szrpszkiutbehej és Hetin között.

— Gombos nyerte Európa vívóhajnokságát. A Vichyben megrendezett Európa-hajnokságot Gombos (Magyarország) nyerte meg. Részletes eredmény: 1. Gombos Sándor dr. 8 gy., 2. Tersztvanszky Ödön 7 gy., 3. Glykais Gyula 5 gy., 4. Bini (olasz) 4 gy., 5. De Yong (holland) 4 gy., 6. Anselmi (olasz) 4 gy., 7. Salafia (olasz) 3 gy., 8. Rozgonyi 1 gy.

— Szabadlára helyezték a gyilkossággal vádolt alsó-kovvili vendéglőst. Novisadról jelentik: Repics István alsó-kovvili vendéglős vendéglőjének külön helyiségében halva találták Novkov Dragomir alsókovvili lakatosmestert. Novkov átvágott nyakkal, vérbefagyva feküdt a szoba padlóján. Mellette egy nagy konyhakész volt, amely Repics István tulajdonosa. A csendőrség Repics Istvánt és feleségét gyilkosság gyanúja alatt letartóztatta és beszállította a noviszdai ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró kihallgatásuk után mindkettőjük ellen elrendelte a vizsgálati fogságot. A végzés ellen dr. Arsenijevics Dusan ügyvéd fellegbezt adott be. A vádtanács csütörtökön foglalkozott a felfolyamodással és elrendelte Repics István és felesége szabadlára helyezését. A vádtanács a vizsgálatot is megszüntette ellenük azzal az indoklással, hogy az orvosi szakvélemény és a tanúk vallomása szerint öngyilkosságra lehet következtetni.

— Vihar Délbácskában. Novisadról jelentik: Szerdán este Gaidobra és Palánka között nagy vihar volt. A vihar Novagaidobra környékén nagy károkat okozott a természetben és különösen a szőlőtermést tette tönkre.

Gyümölcse dicséri fáját
az eredeti „Molitor Lucius”-féle

Pyramidon
tabletták

pedig elismert kiváló hatásuk. Ezért váltak közismertté és kedveik azokat. Ha nem akar csalódnai, kérje határozottan a valódi Pyramidon-tablettákat, eredeti csomagolásban, a piros címkével és az M.L.B.-védióggel!

— Einémet orgona. Ilyen címmel megírta a Bácsmegyei Napló, hogy a martonosi templom orgonája elromlott és a hitközség az egyházi hatóságot főkérte, hogy az orgona kijavításához szükséges költségeket engedélyezze, az egyházi hatóság azonban a kérést elutasította. Werner Mihály martonosi plébános most annak közlését kéri, hogy az egyházi hatóság nem utasította el a hitközség kérését hanem úgy döntött, hogy az ügyrend értelmében a javítási költségek egy részét a hitközségnek kell vállalni, a másik részre pedig kölcsönt, illetve segélyt kaphat a templomi alaphól.

— Az emigráns orosz heregnő tragédiája. Párból jelentik: Az emigráns orosz arisztokráciának egyik közismert tagja, Debraitovska heregnő két évvel ezelőtt elhunyt atyjának a párbol közben levő sérülésen. Az emigránsok itt tényleg okával nyomorúságát hozzák fel.

— **Titokzatos határinclidens az orosz-lengyel határon.** Varsóból jelentik: Krasno határhelyiség felett tegnap egy orosz katonai repülőgép jelent meg, amelynek pilótája kis magasságból gépfegyvertűzet nyitott a lengyel határőrségre. A határőrség viszonzta a tüzet, amire a repülőgép a határon át Oroszország irányában eltűnt.

— **A földomlás eltemetett egy autót.** Párisból jelentik: Vasárnap az abondancei uton hirtelen földomlás támadt, amely mintegy hatszáz köbméter közetet zúdított az utra. A földomlás pillanatában éppen ezen a helyen száguldott el egy autó, amelyet a lezuhanó kötélem maga alá temetett. Az autónak mind az öt utasa szörnyen halt. Csak megfeszített munkával sikerült holttestüket kiásni a törmelék között.

— **Az összes iskolakönyvekben** legnagyobb változást a »Jedinstvo« könyvkereskedésben. Telefon 7—44.

— **Japán banditák kiraboltak egy vonatot.** Londonból jelentik: Az Evening News tokiói jelentése szerint Tokió közelében egy rablóbanda feltartóztatott egy robogó vonatot és az utasokat kirabolta. Az utasok egyikét, aki ellenállást tanúsított, revolverlövéssekkel leterítették. A rablók ötven utast kezésként hurcoltak magukkal.

Palics-fürdő

Subotica mellett

Utókurához

elsőrangú szállodák, legkifináltabb ellátás, gyönyörű park, 7 tennispálya, vízisport, vadászat, jazz-band, stb. stb. Szobák ellátás: a 65 óráig 8412

— **Katasztrófa egy épülő templomban.** Varsóból jelentik: Danzigi jelentés szerint az újonnan épült katolikus templomban felszentelés közben az állvány bebotlott. Az állvány alatt állók nyolcan súlyosan megsebesültek és többen szenvedtek könnyebb sérüléseket.

— **Kozmetikai rendelő,** villany- és fénykezelés, orvosi felügyelet. Círil i Metoda trg 5. I. em. (A volt Vojnics Piroška-féle ház.)

— **Párisból kiutasították a szovjet távirati ügynökségének vezetőjét.** Párisból jelentik: A lapjelentések szerint a szovjet párisi távirati ügynökségének vezetőjét, Jules Brunet kiutasították Franciaországból, mert Oroszországba olyan tudósításokat küldött, amelyek túlzottan és egyoldalúan állították be a legutóbbi párisi eseményeket. A szovjet-követség közbenjárásának ellenére a francia kormány főtartotta elhatározását. A lapok azt is hozzáfűzik, hogy a belügyminisztérium hasonló értelemben kíván eljárni mindazon külföldi újságírók ellen, akik tendenciózus híresztelésekkel árasztották el a világot.

E. Szócsi

„PHILATELIA“
bátykereskedés Subotica Círil Metoda trg 53
(Társz tempóval szembeni sorban).
Nagy választék külföldi bélyegeken. Legújabb kiadású albumok minden nagyságban és katalógusok raktáron. 1417

— **Felhőszakadás Sztaramoravicán.** Sztaramoravicáról jelentik: Hatalmas zivatar vonult át Sztaramoravica felett. Az első előtörtte az uccákat és behatolt a házakba, a szélvihar pedig feldöntötte a piaci árusok sátrait. A kár jelentékeny.

— **Orvosi hír.** Dr. Vigh Agoston belgyógyász-specialista, a budapesti II. számú bel- és idegklinikai volt tanársegéde rendelését Szentán megkezdte. (Boška Jugovića 6., a zsidó templom átellenében.)

— **Asszonyom! Hiába kísérletezik,** csakhamar meg fog győződni, hogy szépségiháitól csak Roth Olga speciális kozmetikai intézete (Subotica, Kralj Aleksandrova ulica 4. sz., Rossija Fontciere palota, félemelet) tudja valóban fellelősséggel megszabadítani, az ápoló szereit kiváló hatásúak. Könyvek is közismertek. Postai szemcsék. Kaphatók szappanok és arcfelhéritő-kremek, szappanok és gyógyruderek, hámlasztók, Orado arcpakolás, Hajszálak végleges eltávolítása, Tanítványok felvételnek.

— **Beiratkozások a technikai középiskolába.** Beogradból jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében a beogradi technikai középiskola első évfolyamára a következő tanévben is negyven-negyven tanuló vesznek fel a műépítészeti, gépészeti és elektrotechnikai és építészeti szakra, továbbá nyolcvan tanuló a mérnöki szakra. Az építészeti ipariskolába korlátlan számú tanuló vesznek fel. A beiratások szept. 1-től 14-ikéig tartanak. Felvilágosítást ad »Uprava Srednje Tehničke Škole« — Beograd (Poenkareova ul.).

— **Meghalt egy híres angol lapkiadó.** Londonból jelentik: S. T. Loec Strachey, a legelőkelőbb konzervatív hetí folyóiratnak, a Spectator-nak éveken át kiadó tulajdonosa és legutóbb főszerkesztője, Londonban hatvannyolc éves korában meghalt.

— **Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek** a természetes »Ferenc József« keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az által, hogy a beltartalmát kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József víz egész sereg féldoldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Tolvaj cigányasszony.** Sztaribecejeiről jelentik: Sein Mara cigányasszony belopódzott Nacsia Julia bácsko-gradistei asszony házába, ahonnan nagyobb mennyiségű ruhaneműt lopott el. A csendőrség a tolvaj cigányasszonyt letartóztatta.

— **A háremélet titkairól emeli fel a függönyt Madsida Musztafa török hercegnő »Szenvedések és vágyak Kelet látyla alatt« című könyve.** Megrendelhető 50.— dinárért a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában.

Férfi flórzokni

duplatallal, magas sarokkal, divatszínekben 18.— dinárért

Klein Jenő üzleteiben

Nov sad, Vel. B ékerek és Senta

— **Zschemtsző fuvaros.** Sztaribecejeiről jelentik: Hegedűs Antal szőregpusztai béres feljelentést tett Popov Zsifikó fuvaros ellen, aki ellopta tőle több száz dinárt tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség Popov ellen megindította az eljárást.

RADIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhosszt jelenti)

P n'ek, szeptember 2

Bécs (517.2) 11 és 16.15: Koncertek. 20.05: Három egyfelvonásos.

Zagreb (310) 20: Koncert. 21.45: Napi hírek. 22: Táncezene.

Prága (748.9) 11: Zene. 12.10: Szalonzene. 21.30: Zene.

*London (361.4) 12: Énekes zenés koncert. 13: Zene. 18: Hangverseny. 20: Koncert a sétatérrel.

Lipese (365.8) 16.30: Koncert. 22.15: Táncezene.

Fejhallgatókat

garancia mellett legolcsóbban javít

Konrath d. d. Subotica,

Róma (450) 17.45: Hangverseny. 21.10: Operett.

Berlin (483.9) 21: Koncert. 22.30: Zene.

Budapest (555.6) 9.30, 12 és 15: Hírek és közgazdaság. 17.45: Kamarazene. 20: A stúdióból: »Tekintetes ur Gyula bá.« 21 és 22.30: Cigányzene. 22: Időjelzés és hírek.

Zürich (588) 16: Gramofonkoncert. 20.30: Zene. 21.10: Valcerok és indulók.

FILM

Az újjáalakított Lifka-moziban

szombaton lesz a szezonnyitás

A legszebb és legrégebb szubotica mozit, a Lifka-mozit a múlt évben a modern kor igényeinek megfelelően átalakították és izlésesen berendezték. A mozi igazgatósága most még szebbé és még nagyvárosiasabbá tette a mozit, amely az új átalakítás után egyike lett az ország legszebb filmszínházainak. Az előcsarnokot átfestették és színes selyempárnákkal tették díszesebbé. A falak mentén kényelmes plüsspadok várják a közönséget. A büffét kibővítették. Bent a moziban plüssel vonták be a páholyokat és színes lámpákat szereltek fel, melyek este tündéri fénybe borítják a tágas nézőteret. A zenekart Pospek Johanna, az Ufa volt karmesternője kibővítette és a jövőben a szünetekben koncertdarabokkal szórakoztatják a közönséget.

Az átalakításokat pénteken befejezik és szombaton megkezdődik az előadás. A szezont Hugette Dulles pompás filmjével, a Biaritzban készült Szerelmem című luxusfilmmel nyitják meg. Erről a filmről a világlapok a legnagyobb elismerés hangján írtak. Hamarosan bemutatja a Lifka-mozi a Csárdáskirálynőt, a Gyurkovics lányokat. Bródy Sándor színdarabját, a Szeretőd Harry Liedtke-vel, a Casanovát Mosiukinnal, a Cirkuszt Chaplinnal a főszerepben. A mozi gazdag műsorán Bánky, Douglas Fairbanks, Rod la Roque, Lia de Putty-filmek szerepelnek. Jönni fog Biro Lajos Imperial-ja Pola Negrivel, Lengyel Menyhért színdarabja, a Mandarin Lon Chaneyvel, továbbá Paul Wegener és Petrovics Szvetislav nagy filmje, a Varázsló és még sok Zoro-Huru és Harold Lloyd-film szerepel a Lifka-mozi 1927—1928-as programján. (sz.)

TŐZSDE

Zürich, szept. 1. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 2033.50, London 2521 ötnyelcad, Newyork 518.70, Brüsszel 72.20, Milánó 28.23¼, Amsterdam 207.80, Berlin 123.39, Bécs 7312.50, Szófia 375, Prága 1537, Varsó 58, Budapest 90.77.50, Bukarest 321.50.

— **Szombori terménytőzsde,** szept. 1. Uj buza bácskai vasut 78—79 kilós, két százalékos 292.50, új rozs bácskai vasut 71—72 kilós 280—285, új zab bácskai vasut 197.50—200, új árpa takarmányi 61—62 kilós 220—225, takarmányi 63—64 kilós 230—235, tavaszi 65—66 kilós 260—265, tengeri Bácska vasut 197.50—200, bab fehér, nem válogatott 300—310, fehér kézzel válogatott 330—340, lisztek: 0gg 430—450, 0g 430—450, kettes 410—430, ötös 380—400, hatos 340—360, hetes 290—310, nyolcas 210—220, finom korpa 185—190. Irányzat: változatlan.

— **Noviszadi terménytőzsde,** szept. 1. Buza bácskai 78—79 kilós 297.50—300 dinár, szerémi 78 kilós, két százalékos 295—297.50 dinár, árpa szerémi 65—66 kilós 260—265 dinár, bácskai 65—66 kilós 260—265 dinár, zab bácskai 200—202.50 dinár, szerémi paritás Beograd 215 dinár, kukorica bácskai 197.50—200 dinár, szerémi 197.50—200 dinár, bánái 197.50—200 dinár; lisztek: 0gg és 0g bácskai 437.50—440 dinár, kettes számú bácskai 417.50—422.50 dinár, ötös számú bácskai 387.50—392.50 dinár, hatos számú bácskai 340—345 dinár, hetes számú bácskai 275—280 dinár, korpa bácskai jutazsákokban 180—185 dinár, szerémi jutazsákokban 180—185 dinár.

— **Budapesti gabonátőzsde,** szept. 1. A budapesti gabonátőzsdén igen nagy érdeklődés mutatkozott a tengeri határidő üzlet bevezetése iránt. Az első napon nagy forgalom volt 1927. évi termésű tengeriben. A megnyitáskor 25.90 pengős ár később 26.20-ra emelkedett. Az arbitrázs eladások miatt végül az ár 26.04-re esett. A buza- és a rozspiacon az irányzat lanyhább, az árfolyamoknak 10—25

filléres árhullámzása volt úgy a készáru, mint a határidőpiacon. Határidőpiacon buza októberre 31.32—31.44, zárlat 31.32—31.34, márciusra 33.76—33.86, zárlat 33.76—33.78, májusra 34.52—34.61, zárlat 34.46—34.48, rozs októberre 28.86—28.90, zárlat 28.86—28.88, márciusra 30.40—30.44, zárlat 30.36—30.38, tengeri 25.90—26, zárlat 26.02—26.04. Készáru piacon buza 30.45—31.75, rozs 28—28.40, takarmányárpa 25—26, sörárpa 27—33, tengeri 24.75—25.25, repce 43.50—44.50, korpa 18.50—18.75.

— **Budapesti értéktőzsde,** szept. 1. Magyar Hitel 93.5, Osztrák Hitel 52.6, Kereskedelmi Bank 135.5, Magyar Cukor 243, Georgia 21.3, Rimamurányi 135, Salgó 86.2, Kőszén 782, Bródi Vagon 3.6, Beocsi Cement 260, Nasici 179, Ganz Danubius 216, Ganz Villamos 190.

— **Budapesti állatvásár,** szept. 1. Ökör 104—124, kivételes 128—132, közepes 84—100, bika 116—124, kivételes 128—132, közepes 104—112, gyengébb 80—100, kicsontozott marha 36—56, növendék 64—110, sertés kgramonkint könnyű 146—150, közepes 160—164, nehéz 168—178.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 267 (+24), Bogojevó 338 (+15), Vukovár 260 (—10), Palánka 254 (+9), Noviszad 243 (+2), Zemun 150 (—4), Pancsevo 118 (—6), Szmederevo 228 (—4), Orsova 194 (+8), Dráva: Osziyek 190 (+4), Száva: Beograd 76 (—4), Tisza: Senta 20 (0), Becsej 15 (—16), Títel 208 (—3).

KINTORNA

— Hallom, Blau ur, milyen zivatar volt az anyósa temetésén.

— Hát mit szól hozzá? Egyszer van egy jó napom és azt is elrontja az eső.

*
— Maga megmentette az életemet. Mit kíván tőlem?

— Hát tessék adni száz dinárt.

— Ennyire becsüli az életemet? ... Maga szemtelen fráter azonnal takarodjon innen!

*
— Hallom, mostanában mindig a férjeddél vagy.

— Igen, az embernek kell egy kis változatosság.

*
— Péterke, számolj a bácsinak nyolctól felfelé.

— Nyolc, kilenc, tíz, alsó, felső, király, ász.

*
— Nos, hogy folyt le az autóverseny?

— Gyönyörű volt. Nézzen körül, lelkes ünnepi hangulat, kipirult, vidám arcok. Mindenki meg van elégedve.

— Azok is, akiket elgázoltak?

— Istenem, elégedetlenek mindenütt vannak.

Gradska Kavana igazgatósága

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy **pénteken szeptember hó 2-án este halászmódra elkészített**

halászlé és túróscsusza lesz

Egy teríték ára Lin. 20.—

Közdete este 8 órakor 8693

SPORT

Vierkötter német uszó nyerte meg a maraton uszóbajnokságot

A szerencsés német uszó 30,000 dollár tiszteletdíjat kapott

Newyorkból jelentik: A torontói maraton uszóbajnokságot Vierkötter német uszó nyerte meg, aki a távot 11 óra 42 perc 12 másodperc alatt uszta végig. A második Michael francia lett, a harmadik Crompton kaliforniai, a negyedik Leonard kaliforniai, az ötödik pedig Ericson, Newyork.

Vierkötter, aki harmincezer dolláros tiszteletdíjat kapott, a táv második felében vette át a vezetést, utána a favo-

rit Young görösöket kapott és kénytelen volt a versenyt feladni. A versenyzők közül többen már a távolság első részében feladták a versenyt, részben a rendkívül hideg víz miatt, részben pedig azért, mert a verseny alatt a tenger erősen zajlott. A győztes német uszó aránylag frissen szállt ki a vízből és két pohár konyak elfogyasztása után autón távozott, de előzőleg felvette a dollárokat is.

Slezák helyett Varga, Csisztai helyett Weisz játszanak a szubotikai válogatottban

A Bicska—Szentai AC mérkőzést is lejátszák vasárnap

A zagrebi alszövetség és a szubotikai alszövetség válogatottjai — mint jelentették — vasárnap Zagrebban játszanak a szövetségi serlegért. A szubotikai válogatott csapat összeállítása — amelyet csütörtökön közöltünk — változást szenvedett. Fischl Pál szövetségi kapitány ugyanis a védelem egységének megővése érdekében jobbnak látta a teljes SzAND védelmet szerepeltetni, így Csisztai helyett Weisz játszik balhátvédet, míg Csisztai mint tartalék szerepel. Ezenkívül el kellett tekinteni Slezák szerepeltetéséről, mert Slezák bejelentette, hogy hivatali elfoglaltsága miatt nem mehet Zagrebba.

Az alszövetségi kapitány emiatt a csatársor kérdését úgy oldotta meg, hogy Vargát állította be jobbszélre és Inotait tette balzsélőnek. A csapat véglegesen így áll fel:

Síllis — Beleszlin, Weisz — Kopilovics, Held, Ördög — Varga, Kovács, Becics, Horváth, Inotai.

Tartalékok: Csisztai, Cvetkovic. Ez a csapat lényegesen gyengébb, mint az első ízben összeállított együttes.

hiszen Csisztai minden alkalommal abszolút megbízható hátvédnek bizonyult, reméljük azonban, hogy Weisz is meg fogja állni a helyét. Sokkal kevésbé biztató a csatársorban eszközölt változtatás. Kétségtelen, hogy Slezák lemondását tudomásul kellett venni, de a csatársor kiegészítésére Varga helyett, aki eddig még minden válogatott szereplésén kudarcot vallott, két jobbszélő játékos is áll rendelkezésre és pedig Csete és Markovics. Akármelyik szerepeltetése nagyobb megnyugvást keltett volna és attól tartunk, hogy a válogatott erejét csökkentette az a szempont, hogy az egyesületeknek a bajnoki mérkőzés lejátszására irányuló kérését tulságos előzékenyen vették figyelembe.

Mindezek ellenére a megváltozott összeállítású csapatot még mindig elég erős együttesnek tartjuk és reméljük, hogy lelkes ambícióval fogják képviselni Szubotica színeit.

Slezáknak a válogatás alóli felmentése szükségtelenné tette a Bicska—Szentai AC mérkőzés elhalasztását. A meccset vasárnap lejátszák Szubotcán,

ahol így két bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre. A Bicska természetesen saját pályájára viszi ellenfelét, míg a Sport—SzMTC mérkőzés értesülésünk szerint a SzAND-pályán lesz.

A magyar vízipólo-csapat megverte az angolokat

A bolognai uszóversenyek első napja

Bolognából jelentik: A bolognai nemzetközi uszóverseny első napja a következő eredménnyel végződött:

1500 m-es uszás:

Első előfutam: 1. Arne Borg 22 p. 23.6 mp. 2. Bacigalupo (olasz) 22 p. 30.8 mp. 3. Fehér II István 22 p. 45.4 mp. 4. Vandepianke (francia) 23 p. 22.2 mp. 5. Neitzel (német) 24 p. 08.8 mp. 6. Vassilopoulos (görög) 25 p. 42.2 mp. — Guth (Ausztria), Semjanovic (Jugoszlávia) feladta.

Második előfutam: 1. Parentin (olasz) 22 p. 05.4 mp. 2. Halasi 22 p. 24 mp. (magyar rekord!) 3. Rademacher (német) 22 p. 27 mp. 4. Antos (cseh) 22 p. 34.6 mp. 5. Gustavson (svájci) 23 p. 25.4 mp. 6. Peter (angol) 23 p. 41.6 mp. 7. Taris (francia) 23 p. 50 mp. 8. Boone (belga) 24 p. 33.6 mp.

Vízipólo:

Magyarország—Anglia 7:2 (2:1).
Svédország—Németország 7:4 (4:1).
Ausztria—Hollandia 5:3 (3:1).
Belgium—Jugoszlávia 7:1 (3:1).
Franciaország—Spanyolország 5:0 (3:0).
Csehszlovákia—Olaszország 3:1 (1:1).

Támadások a bíróttestület ellen

Horváthi Fábrián nyilatkozata

Felkértek bennünket az alábbi nyilatkozat közlésére:

A bírák testületével és annak egyes tagjaival a Hírlap sportrovatában már több ízben rosszindulatú információk alapján — nagy hangulatkeltő cikkekből foglalkoztak. Feljogosítva érzem magam, a bírák többségének nevében, tudom-

lására a sport iránt érdeklődő közönségnek, hogy ezeknek a cikkeknél célja a bírák önállóságát, függetlenségét és tekintélyét terontani, valamint a klubok és bírák testülete közötti levő viszonyt elmérgesíteni.

— Nem szándékoztam válaszolni ezekre a cikkekre, mivel azonban végnélkülieknek látszanak, az a kérésem, hogy azokat ne vegyék komolyan.

— A cikksugalmazó uraknak pedig azt üzenem, hogy hagyják békében dolgozni a bírák testületét, hiszen az egész futball sportban nekünk van a legnehezebb dolgunk, amelyet becsületesen, objektíven és a legjobb tudásunkkal végeztünk el eddig. Vagy talán azt sajnálják, hogy itt nem lehet a többséget szép szóval, ígéretekkel vagy ijesztgetéssel megszerezni, mint az alszövetségben?

— Végül még annyit, hogy a bírák testülete teljesen önálló testület és semmiképpen sincs az alszövetség alá rendelve és attól sem ijedünk meg, ha az alszövetség gyámkodásával, vagy képviselőjének, a bírák küldő-bizottságában azközbenjárásával ijesztgetnek.

Horváthi Fábrián
szövetségi bíró

A Fruska Gora kirándulásai. Novisadról jelentik: A novisadrói Fruska Gora turistaegyesület vasárnap reggel 3 óra 33 perckor, 5 óra 30 perckor és 6 órakor induló vonatokkal kirándulást rendez a Fruska Góra felé. A vezetőség felhívja a tagokat, hogy a kiránduláson minél nagyobb számban vegyenek részt.

Az Apolló Mozi

Noviszádon megnyílt szeptember 2-án

Előadásra kerül:
Arthur Schuitzer világírú 7 felvonásos műve

LIBELEI
(Szerelmi játék)

Főszerepben: Evelyn Holt,
(a német Lillian Gisch)

A KÖZSÉG GYERMEKE

EGY CSECSEMŐ REGÉNYE 156

Írta: NUSCZ BRANISZLAV Fordította: CSUKA ZOLTÁN

Igy aztán Szima könnyelműsége folytán az első szerb híves programjának lényegpontja tönkrement és Bozsics Ilija ezekkel a szavakkal adta vissza a gyereket Mara asszonynak:

— Itt van, vegye vissza, nem munkára való ez, egészen figyelmetlen kölyök!

Ami azonban a fontos, Szima erre a napra már megkereste a bért.

Az idő alatt, míg a bérbeadott Szima kézzel-kézre járt, a csecsemővédő-egyesület alakítási munkálataiban a legkisebb szünet sem állott be, sőt ellenkezőleg, az ügy a rendes kerékvágásban haladt előre.

Mint az olvasó előtt már ismeretes, az első konferencia határozata értelmében egy öttagú bizottság alakult, amelynek az volt a feladata, hogy a külföldről szerezzék be a már működő hasonló célú egyesületek alapszabályait, tanulmányozza át azokat és azután hívja egybe a szélesebbkörű konferenciát, amelyen elvégzett munkájáról referáljon.

Most tehát minden az ötös bizottságon nyugodott, amely azonban sehogy sem tudott találkozni. A hiba talán ott volt, hogy az ötös bizottság nem választott magának elnököt, aki az ülést egybehívhatta volna. De így, egymásra várva, bizony két-három hónap is eltelt. Végül nagynehezen találkozott az ötös bizottság egy ülésen amely nem tartott sokáig és amelyen elhatározták, hogy a bizottság minden egyes tagja, írjon valakinek és így szerezzék meg a hasonló célú egyesületek alapszabályait.

Nos, most bizony még a feleletek megérkezését is be kellett várni és így megint elmúlt vagy négy hónap, mire az ötös-bizottság újból összeülhetett, hogy kiválasszon a saját kebeléből két tagot, akiknek az egész anyagot át kellett tanulmányozniuk. Ez a két tag két-három hónap alatt át is tanulmányozta az egész anyagot és két-háromszor egybe is hívta a bizottságot, amely végre sok fáradozás és hivatás után egy hónap múlva egybe is ült. Az ügyet két-három ülésen teljesen áttanulmányozták és ezeket

az üléseket havonta egyszer csak nagynehezen lehetett összehívni. Végül is az ötös-bizottság elhatározta, hogy egybe hívja a konferenciát.

De bizony, amíg a konferenciát egybehívták megint egy teljes hónap telt el és az első konferencián alig ketten-hárman jelentek meg, úgyhogy egy hónap múlva újabb konferenciát kellett egybehívni.

A dolog most már úgy látszott, hogy a megvalósulás felé közeledik, mert ezen a konferencián az ötös-bizottság jelentése alapján ki kellett dolgozni az alapszabályokat, megalakítani a választmányt és a társaság ezzel megkezdhetné volna működését. De a konferencián valaki szót kért és kijelentette, hogy a polgároknak csak igen jelentéktelen körét hívták meg és hogy ez az eszme olyan hatalmas és mindent átölelő, hogy az egész polgárságot érdekli. Ezért azt javasolja, hogy halasszák el ezt a konferenciát és a következőre a polgárságot sokkal szélesebb körökben hívják össze.

Az indítványt elfogadták és Szima urat megbízták azzal, hogy az újabb konferenciát egybehívja és arról a polgárság minél szélesebb körét értesítse.

Két hónap múlva végre nagynehezen a Polgári Kaszinóban találkozott az előre megtervezett széleskörű nagy konferencia, de most ismét szót kért ugyanaz az indítványozó, aki a múlt konferencián is felszólalt és kijelentette, hogy Szima ur, egybehívva a széleskörű polgárságot, őt rosszul érte meg, mert indítványának csak a felét hajtotta végre. Ő ugyanis amellel volt és amellel van most is, hogy ebbe a társaságba, tehát a konferenciára nőket is hívjanak meg. A »szülői szeretet« fogalmát, ami pedig a társaság alapja nem lehet anélkül elképzelni. Ő annál is inkább kérj javaslatának elfogadását, mert magának az egyesület megalakításának eszméje is nőtől ered és pedig öngyásága Nedeljkovics Bosziljka urasszony tiszteletreméltó személyétől.

Az indítványozó indokai, amelyekkel javaslatát alátámasztotta, annyira erősek és jogosultak voltak, hogy maga Nedeljkovics Szima ur is felkiáltott: »Ugy van!« S mikor ő, az újabb elhalasztás legnagyobb ellenfele így kiáltott, az egész konferencia elfogadta az indítványt.

Igy azután az ülést ismét elhalasztották és Szima urat megbízták azzal, hogy újabb konferenciát hívjon egybe és erről minél több nőt is értesítsen.

Ez nagy munka volt és Szima urnak alix sikerült

három hónap alatt, felhasználva a Nőegylet névsorát egybehívni az újabb konferenciát.

Az új konferencián elsőnek Osztojics Szerbics főszolgabíró sógorúja, az ismert bábaasszony és Bosziljak öngyásága jelentek meg. Azután Jankovicsné urasszony érkezett, akinek nincs édes gyermeke és ezért kis kutyákat nevel, azután Petkovicsné, aki nem tart gyereket, de legalább férjet sem tart, azután Lovanovicsné urasszony, aki minden évben eljár a különböző fürdőkbe, hogy legalább egy gyereket hozzon a világra, de egyik fürdő sem segít, mert a férje is mindig vele megy, azután Jakovljevicné, akinek is gyermeke és ezzel szemben egy férje van, míg ha az Isten igazságos lenne, épen fordítva rendezte volna az ügyet, azután Sztefánovicsné urasszony, aki szeret a kitért gyermekeket, de csak ha már felnövekedtek, de azért mégis eljött, mert nem tudott nemes érzelmeinek ellentánni, azután Sztankovicsné, akinek nincsenek ugyan gyermekei, de telve van anyai érzésekkel és még sokan mások, akik olyan szívesen szoktak eljárni a különböző konferenciákra.

Szima ur örömben uszott, mikor látta ezt a szép visszhangot és látta eszméjét a megvalósulás felé közeledni. Remélte, hogy az a gonosz indítványozó ezúttal nem tud mit javasolni az újabb elhalasztásra, mert azt talán csak nem javasolhatja, hogy gyermekeket is hívják meg.

És valóban, az indítványozó nem javasolt semmit és a konferencia megkezdődött, előbb azonban Nedeljkovics Szima urat egyhangulag a konferencia elnökévé választották. Először is az ötös-bizottság számolt be a világ különböző hasonló célú egyesületeinek alapszabályairól, azután megválasztottak egy tizenegy tagú bizottságot, amelynek az volt a feladata, hogy ezeknek az alapszabályoknak az alapján a társaság részére az alapszabályokat dolgozzon ki. Így azután szerencsésen véget is ért a konferencia, Nedeljkovics Szima ur legnagyobb meglepetését váltva ki.

A tizenegytagú bizottság bizony dolgozott vagy négy-öt hónapig és kidolgozott olyan alapszabálytervezetet amilyen a világon egyetlen más egyesületnek nem volt. Kétszázhetvenhárom szakasz sorakozott egymásután és minden szakasz pontosan és a legnagyobb részletességgel határozott meg mindent, ami az egyesület körébe tartozott, a legkisebb részletről sem feledkeztek meg.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Hirdetmény

A novisadi izr. hitközség előjárósága ezúton értesíti a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszékek kibérlésének ideje **1. évi szeptember hó 4-én** veszi kezdetét, miért is felkéretnek a t. hitközségi tagok, hogy az imaszékek kibérléséről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, miután belépőjegy nélkül senki sem bocsáttatik a templomba.

Azon hitközségi tagok, kik mult évi imaszéküket továbbra is bérelni óhajtják, sziveskedjenek eheli szándékukat **1. évi szeptember hó 18-ig** a hitközség jegyzői hivatalában bejelenteni, mert szeptember hó 18-tól kezdve az imaszékek bármely más jelentkezőnek hérbé fognak adni.

Középiszkolai szegény tanulók, katonák és egyáltalán szegények, kik a főünnepken templomba menni óhajtanak, a jegyzői hivatalban jelentkeznek belépőjegyek végett.

8686 Az előjáróság.

A Novisadi

Városi Takarékpénztár igazgatósága

1927. augusztus 27-én tartott ülésén

Pályázatot

hírdet a következő állásokra. 1. Igazgató 2. Könyvelő 3. Pénztáros. 4. Irnok. 5. Szolga.

Kezdő fizetések a következők:

Igazgató havi 5000 dinár

Könyvelő havi 2750 dinár

Pénztárnok havi 2000 dinár

Irnok havi 1200 dinár

Szolga havi 1200 dinár

Feltételek: 1. Az igazgatói állásnál végzett középiskola vagy kereskedelmi akadémia és 10 évi bankgyakorlat. 2. Könyvelőnél: 10 évi gyakorlat, tekintet nélkül a kvalifikációra vagy kereskedelmi iskola és 5 évi gyakorlat. 3. A pénztárnoknál: 10 évi szakvizsgát és 10.000 dinár kaució. 4. Az irnoknál: legkevesebb 2 évi gyakorlat, gépirás és esetleg gyorsírás. 5. A szolgálónál: végzett elemi iskola.

Az állások ideiglenesen a következő felmondási idővel: az igazgatónál és a könyvelőnél 3 hónap, a többieknél 6 hét. A szolgálathaladás napját a megválasztásról szóló értesítésben közlik az érdekeltekkel. A pályázók kötelesek okmányaikkal ellátott kérvényeiket szeptember 7-ig a novisadi városi takarékpénztár igazgatóságához betervezni. Illetékek: 25 dinár állami és 10 dinár városi okmánybélyeg. Később benyújtott kérvények nem vétetnek figyelembe.

A Városi Takarékpénztár igazgatósága

Figyelemreztetés!

Figyelmeztetek mindenkit, hogy Rádi András, jelenleg Stari-Bečején tartózkodó sofőr birtokában levő B. 1374. számú Fiat autót nevezett sofőrnek csak használatra adtam át, mintán az követeléseim fedezésére zálogtárgyul szolgál. Az autót tehát sem elidegeníteni, sem zálogosítani nem szabad.

Csurug, 1927. augusztus 31.

8709

Kovács János

Rózsaburgonyát, vöröshagymát

árusítok

bármely mennyiségben

Heremagot vásárolok!

Arpád Berger

Vel.-Bečkerék, Gunduličeva 7. — Telefon 240

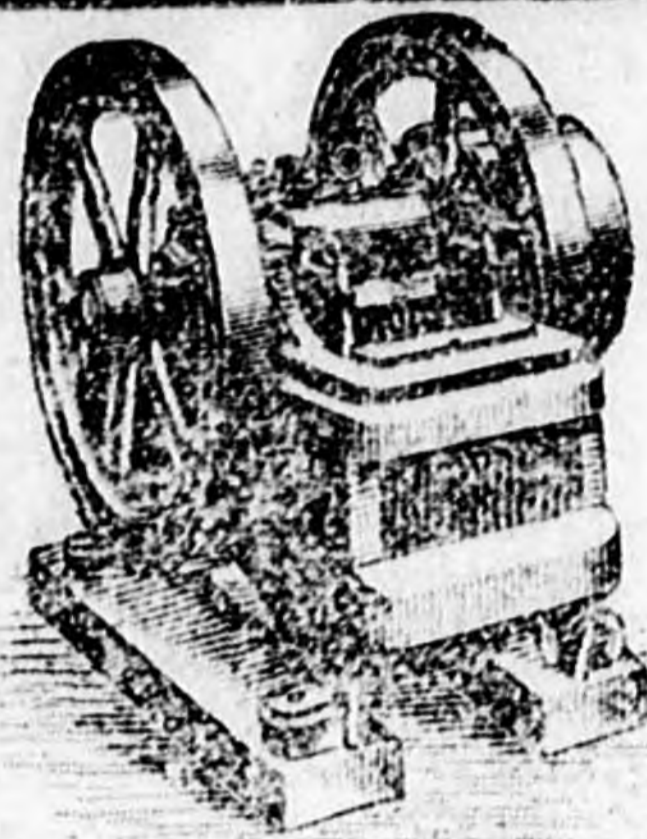
„DAMA“ FEHÉRNEMÚSZALÓN

A legujabb szabású ingbugyik, hálóingek, kombinék, hozott vagy saját anyagból tűzsurral. Himzések, azok kivül ágyneműek, asztalneműek, stb.

Folstojeva (Ódor) ulica 21.

Telefon 111.

Kötörök

stacioner és szállítható ut- és országút-építéshez

Mosó-gépek

kavics- és hó-robotok részére

Formák

csövek, lépcsők, oszlopok, stb. részére

Prések

mindenféle cement-laphoz

Dr. Gaspary & Co., Műtársaság, b/Leipzig

Díjmentes mérnöki látogatás 97. számú katalógus in ten

Az előállítás' árán' e'c' öb'ban

szá II hatvan : egy hónapon át 20 könyvet 25 2 old 1 terjedelemben

- 104 oldal Wilde: Az emberi lélek.
- 50 • Dosztojevszkij: A főinkvizitor, regény.
- 116 • Smith: Egy tengeri éj, regény.
- 112 • Gábor Andor: Az én hazám.
- 180 • Kaczér Illés: Zsuzsanna és a vének, regény.
- 104 • Tagore: Nacionalizmus.
- 205 • Bölöni Györgyné: Szenvedések könyve.
- 162 • Gábor Andor: Halottak arcai.
- 76 • Réz Béla dr.: Vörösek és fehérek.
- 180 • Jászai Oszkár: Magyar kálvária
- 144 • Szende: Új október felé.
- 110 • Hollós dr.: A Tuberkulózis.
- 100 • Halmi: Hajmáskér.
- 168 • Marx és Engelsz filozófiai és politikai fejlődése.
- 160 • Perutz: Kilenc és kilenc között, regény.
- 119 • Kassák: Mágtyák énekelnek, regény.
- 160 • Sinkó: Fájdalmas isten.
- 124 • Ormos: Mi okozta Magyarország széthomlását?
- 74 • Déry: Kéthangú kiáltás, regény
- 64 • Czifra: Kárhozott asszonyok, regény.

Mind a husz kötet könyv ára bérmentve 120 din.

Pénz előre küldendő vagy utánvétellel. Szállítja

A MINERVA-NYOMDA KÖNYVOSZTÁLYA, SUBOTICA

ZORA VODA!

LEGUJABB SZERZŐ AZ ŐZ HAJ ELIENI Nem fűt, hanem visszahűti az ősz hajnak az eredeti színét. A használatát a szarvasi egészségügyi osztály 1706/1920. sz. n. vegy. elemzése engedélyezte és lejjön a tanács a hajnyálvánló. A siker bírcsa és bírcsa. Egy üveg ára postaköltséggel 1.33 D 35. Magyarországi áruházi átvétel mellett küldetnek. Cím:

Proizvodnja ZORA VODE Zagreb, Törv. véd. D. a ulica 32. 1894

Vajdasági városok, bar és nagyobb k. az országban k. post. út. köz. köz. köz.

Rendkívül érdekes

az illusztrált és az egész világon népszerű

„Radiowelt“

mélynyomású tetővel

Az összes európai leadóállomások programjain kiált érdekes aktualitások és értékes műszaki ismeretekre

Egyes szám ára 8 dinár Műtávkönyvszám ingyen

Wiener Radioverlag, Wien, I.,

Pestalozzigasse 6/4

Naptárárusítók figyelembe!

Mielőtt bárhonnán naptárt venne vagy rendelne, kérjen ajánlatot a MINERVA-NAPTÁRAKRÓL

1928-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár

A naptárak még szebb kiállításban jelennek meg, mint tavaly s minden naptárnál lényegesen olcsóbbak

Megvételre keresünk

Suboticán, a beltér közelében egy 5-6 szobából álló

háza

Ügynökök nem díjaztatnak

Ajánlatok a hely és ár megjelölésével „G affiari“ jelige alatt ezen lap kiadóhivatalába küldendők

Dr. FARKIĆ gyógyintézet Beográdban

KEZEL:

Idegbetegségeket, neurasthenia, histeria, epilepszia, szifilisz, bőrbetegségeket, stb.
Sebészeti, ortopéd megbetegedéseket háig rino-ór-üléseket, ülteti és csonttürelmővel, esontáértő csak, testü hínák, stb., azok kivül trauma, skrof, el izés, verszegénység.
Vizsgáló és kezelési módszerek: (hidroelektro) villamosággal, (4 fül és fűrdő), m. sterciszes napló dő (kvarc), szénasavas fürdő, vrad. tti. pórsóvíz iszap, m. di. o-mechanika, ortopéd kezelés, masszáz

Vizsgálat és kezelés: Röntgen-sugarakkal Diathermia

Klinikai laboratorium

Az intézet orvosai:
Dr. Klein H. Igéghajóknaak Dr. C. Kajou a-bészeti ortopéd orvos.
Az intézet nyitva rugget 7-11 óráig, vasárnap és ünneppnap csak délelőli
Árak külön szoba 150, 2-3 szobás 120 dinár naponta
Fő világo itársal szögül az intézet Beográdban,
Kara Miha lova Venac 23. Kalimegd. nual szemben.
Telefon: 5-89.

HAZTARTÁSI TANFOLYAMOK

kereskedelmi iskola nyilvanossági joggal.
intern tu. Szabad fekvés. Park. Internátus.
Kérjen prospektu f.
F. aubnli de gvereln Wien, X/X. Peter Jordan Str. 2.
Tel. fon: 14-155. 3777

Tankönyvek féláron
VIG könyvkereskedésében - Szuboticán

„TOBLER“
világhírű csokoládé-, cukorka- és kakaógyár értesíti nagyszámu fogyasztóit, hogy
uj, szép, izléses és értékes „Tobler“ ajándékokat hozott forgalomba. Nyereményjegyzéket és „Tobler“ albumokat ingyen kap bármely árusítónál. A kis „Tobler“ jelenlegi detailára **Dir. 1 50** darabonként.
S. H. S. vezérképviselet és főlerakat:
„OBORT“
Beograd, Trgovačka 7. — Telefon 31-89

Gazdák figyelmébe!
Resicai acélekék, 5-ös számú 450.—
6-os számú 550.—
7-es számú 650.—
S eskavágók 650.—
Acél fogas-borona 350.—
Vetőgép Melichardt és lozoni gyárimány
Mészáros Ádám
Subotica, I., Brozova ul. 10 8062

Sajt készítésű **iskola-táskák**
bőrből és vászonból, valamint **riktúlok** legolcsóbban csak a készítőnél kaphatók:
Schlager Henrik, Subotica
speciális bőrdoboz és bőruj-kereskedése, Aleksandrova ul.

„Alexa“ nyakkendőgyárban
5000 darab
selyem nyakkendő kerül eladásra
10 dinártól kezdve
Fordításokat 10 dinárért végzünk!
Vojnovičeva 5, Beograd-szálló mögött

Autógarage! Autójavítóhely!
Most nyílt meg a
METROPOLGARAGE
Subotica, Os obodjen'a ul. 23 (Zentai-ut)
Tulajnos: **PRESSBURGER JÓZSEF**
Modern felszerelés — Kényelmes férőhelyek
Mésékelt árak — Pontos munka
Autók garazsrozására elfogadjunk!

Bécsi tanu anyutamból hazatérkezve, szíves figye mére ajánlom a hölgyközönségnek legújabb
bécsi kalap-modelljeimet
Nagy választék file- és bársonykalapokban
Ügyes segédleányt felveszek
ELEIER RÓZSI
női kalaszalonja
Senta, Pasiceva ulica 6. szám (volt Adai uca)

Ötönyt, felöltőt, télikabátot
a legolcsóbban készít
nasl. **NÁVAY ISTVAN, uriszabó**
Utorca, Jelačićeva ul. 4. szám alatti új üzlethelyiségében
Kedvező fizetési feltételek! 8066

Gazdálkodók és községi előjárók figyelmébe
ajánlom szentai cementágyaromban készült **ceMENT-vályukat, hid- és áereszesöveket** minden méretben. Fagyálló képességükért 25 évi szava osszgot vállalok. Vidéki rendeléseket vasuton szállítom
Hauer József cementágyára Senta

Legszébb, legolcsóbb
szobafestő- és mázó-munkát készít
Spitzer J.
I., Strossmajerova ul. 8 (huspiac) 8531

Mi a Piretrin?
PIRETRIN a legjobb szer a férgek kiirtására, a világhírű dalmát virágnedvekből készült.
PIRETRIN kiirt mindenemű férget a házban, az állattenyésztésnél és a mezőgazdaságban.
PIRETRIN nem mérge, nem robban, nem hagy foltot és kellemes illatú.
PIRETRIN mindenütt kapható és részletes felvilágosítást nyújt
PIRETRIN D. D. ZAGREB
„B“ cesta 35. 8239

Pénzt és időt nyer, ha építkezéséhez vagy házjavításához
oltott meszet
használ. A legkisebb mennyiséget is házhoz szállítom. Kapható városi raktárból.

Illgenn Károly
építési anyagok kereskedése
Ébke'sa ul. (Gombkötő uca 17.) Telefon 667.

Garantált vegytiszta
80% ECETSAV
boracét és esenc legolcsóbban beszerezhető
Kurtesz Miloš
fűszer- és csmegek kereskedésében
Subotica, huspiac 6774 Telefon: 4-83

Szolid áron és precizen
FEST TISZTIT WIHART
Subotica, Sokolska 3.
Festősegéd felvételtek

Órajavítások
órák és szerek legolcsóbban
THAU HERMANN
új óraszüzetében
okolska (Gombkötő) ul. a 1. A 490

Pappné
kozmetika és manikürszalon, Paja Kujundžićeva (Wesse-lényi ut) ul. 3.
Törvényileg védett valódi „Pompadour“ ke-nőcs, mely egyedüli biztos ártalmatlan szer a szeplők májfoltok és pattanások ellen. Árusítás és postai szét-küldése utánvétellel. 8565

KOPILOVIC BALÁZS
szücs, SUBOTICA, SUDAREVIC UL. 2
Ajánlja a legjobb minőségű szőr-met, valamint mindenféle szőrmearújat
Szőrmearújak garancia mel-lett szakszerűen és olcsón eszközölteknek 8064

Nagy szerencsét
csinálhat, ha próbaképen itt szücsé letét a szubotici vasutal szemben ujonnan megnyitott „**ANDRÉ**“-féle nagykereskedésben a legjobb minőségben és legolcsóbb áron szerzi be.
Kelebiai és kraljevbrzi bor és törkölypálinka, szerbiai szilvó-num, francia likörök és cognac, Jamaica rum, hordó és füvegáru. Ucai kivite-re és italmézőknek kivételes olcsó árak.

Andrija Švarc
Subotica, Telefon 535

Tankönyvek
árjegyzékét ingyen küldi bár-kinek magyar- vagy német-nyelvi iskolák részére
Lipsitz i Lampel
könyvkiadó Subotica 7851

Jugoszlávia legjobb és legolcsóbb
női diva'szalonja WEINERT
SUBOTICA
I., Paja Kujundžićeva 22.
Rubák már D 199-től le
Köppanyok 200
Aljak 50
Külön gyermek-ruhaszabóság
Varró és tanulólyukok tel-vételnek 852

Használt pálinkás és boros
hordók
15 liter-től 46 hektóig
eladók
NOJCSEK GÉZA
SUBOTICA 6129

Dominó, sakk, dáko, billiárd-golyó, mandiner-gummi, ig-nem sanctum golyó, kugli-babák legolcsóbbak
Gerber Jakabné
első subotici esernyőkészítő mű-helyében Subotica, Sudarevic u. 32

Zongorák Pianók a világ legjobb márkái. Hosszú lejáratu részlet-üzletésre a leg-nagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegeyi Napló részére
Molnár Sz. Vince
vesz fel. 8550

Keresek Szomborban átvételre kis
SZATÓCS ÜZLETET
beköltöztethető lakással
Ajánlatok
Galaczné Sombor
Zsinagoga u. 7 8636

Keresek idősebb
CUKRASZÉGEDET,
aki önállóan dolgozik és ért cukrászda vezetéséhez. Ugyanott fiatalabb segé-det is felveszek. Vároška postastácarnica. Veliki-Bečkerek

Butorokat
ebédő, háló, uri szoba-berendezéseket,
portálokat
legelőnyösebben szeresheti be
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11

SIRKŐVEK
butorlapok, betűvésé-sek legutányosabban
PALATINUS
géperőre berendezett kőfaragónál, Subotica.
Két iskolás fiut vagy leányt teljes ellátásra olcsón elvállal Luka Gršić Subotica, Plelikosičeva ul. 7. 8550

Félaru utazás Budapestre és vissza ugy a jugoszláv, mint a magyar vasutakon!
Kiadási igazolvány felmutatása mellett 1927 aug. 15—szept. 15 között **vizum nélkül**
Is átléphető a magyar határ. Ez esetben a vizum utólag Budapesten szerzendő be 50% árkedvezményvel. E vizum két havi tartózkodásra jogosít.
A Nemzetközi Vasipari és Reklám-kiállítás 1927. aug. 15—szept. 15-ig tartatik. Ez alkalomból **1927 aug. 15-től szept. 15-ig**
ugy a jugoszláv, mint pedig a magyar vasutakon félaru jeggyel lehet Budapestre és vissza utazni.
A kiállításra utazóknak szabályszerű és magyarországi utazásra is érvényes SHS. utlevéllel kell rendelkezniük. A vizumnélküli magyar beutazási kedvezmény, illetve az utólagosan beszerzendő félaru vizum, valamint a vasuti menetdíjkedvezmények csak a kiállítási igazolványok birtokosai által vehetőik igénybe.
A kiállítási igazolványok ára 60 dinárban van megállapítva és kaphatók a felkért vidéki SHS. Kereskedelmi Testületéknél, Pénzüntézeleknél, Utazási és Utlevél-hivataloknál és a **Beogradi Magyar Kereskedelmi Megbizottnál**, Beograd, **Palata Akademia**, tel. 20-23, ahol a kiállításra vonatkozó minden közelebbi felvilágosítás díjtalanul beszerezhető. (Válaszbélyeg melléklendő.) 6407

Iparosok! Munkások!
Ki nem akar több keresethez jutni?
De több keresethez csak eredményesebb munkával, — eredményesebb munkát pedig csak nagyobb szakképzettséggel lehet elérni.
Mindenkiből lehet kiváló szakember.
Olcsó szakkönyvek százai állnak mindenki rendelkezésére, csak be kell menni a **Bácsmegeyi Napló könyvostályába** és kiválasztani azt a könyvet, aineyre szüksége van.
A képzett munkás és iparos több és biztosabb munkát, nagyobb, ambiciójának jobban megfelelő munkakört talál.
Minden szakmabeli iparos és munkás megkapja a neki szükséges szakkönyveket
Bácsmegeyi Napló könyvostályában
Subotica, Zmaj Jovin trg 3.

Értesitem a t. vevőközönséget, hogy üzletemet szépirodalmi, tudományos, szak- és tankönyvekkel, valamint papir és iro-dai felszerelésekkel **teljesen újból berendeztem, szeptember 2-án megnyitottam**
A. MAMUŽIĆ
könyv- és papirkereskedés
Subotica, Városi székház

